

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio I. An detur Scientia conditionalium Ibrorum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

DISPUTATIO IV.

De Scientia Conditionatorum.

Secundum praxin communem prius agi debuisset, de Notitia futurorum librorum absolutorum; de hac diximus in Logica: Et quia nullum speciale difficultatis punctum habetur, quod non includatur in Conditionatis, de his solis agetur.

QUÆSTIO I.

An detur Scientia Conditionalium librorum.

DICENDUM est. *Esse de Fide dari scientiam conditionalium librorum.* Ne autem conclusio offendant; attendendum est, quod non dicam esse de fide dari scientiam Mediam, nec scientiam conditionatam; hoc est independentem à decreto absoluto ex parte actus; sed tantum dico dari scientiam Conditionatorum librorum. Hanc Nostrates omnes docent, & Thomistæ jam, ex quibus Zumel Thomista hic d. 8. concl. 1. *Non est tutum, inquit, negare infallibilem, & veram cognitionem illorum contingentium in Deo.* Vide Faffolum hic n. 211. Paulus Burgensis videtur eam negasse. Antiquiores Thomistæ negabant illam esse infallibilem. Ita Cabrera tom. 3. q. 62. a. 1. d. 12. §. 6. in initio tertiæ Conclusionis. *Futura, inquit, conditionata, quæ tantum probabiliter, inferuntur, aut nullo modo connectuntur cum conditione, cognoscuntur à Deo probabiliter tantum.* Alibi tamen oppositum sensit. Ledesma nomine omnium Thomistarum enuntiat, posse Deum judicare, quid foret verosimilius, & probabilius in tali eventu, non tamen posse definitum iudicium ferre, hoc esset, aut erit si illud fiat, aut fieret; fuit inquit sententia omnium Thomistarum. Vide eundem disp. 2. diff. 2. fol. 574. editionis Salmanticensis. Navarette autem censet eam scientiam non dari in Deo formaliter, sed eminenter, quod ipsum eminenter explicat hic Cont. 56. §. 2. quia conditionalia formaliter secundum se, non sunt cognoscibilia, & quia intrinsece, claudunt dubitationem, Ripa 1. p. q. 14. a. 13. Defendit suos in hoc puncto Joannes à S. Thom. hic d. 20. a. 1. Conclusionem prout à nobis formatur æquivalenter formavit

Molina 1. p. q. 14. a. 12. in quantum docet, sine scientia hac, hallucinandum esse periculose in concilianda gratia cum arbitrio. Posset hæc Conclusio quantum ad hoc punctum, quod talia noscantur à Deo, probari rationibus naturalibus, sed eas attingi adhuc in Logicis. Hic argumentabimur merè ex principiis Theologicis.

PROBATUR I. Conclusio Auc. Script. & Conciliorum, quas fufius Nostrates apud Suar. Vasq. Ruiz. Faffolum, & omnes alios prosequuntur. Et quidem quod attinet ad Auc. Scripturæ, sic illa breviter colligi in argumenta potest. Cognoscere Deum conditionata futura libera, nihil aliud est, quam cognoscere actiones liberas conditionatas creaturæ, ponendas si impleteretur conditio; sed secundum fidem Deus noscit actiones liberas conditionatas creaturæ ponendas, si impleteretur conditio. Minor Prob. quia vel novit Deus Ceilitas tradituros Davidem Sauli, vel non novit? Si non novit, ergo dicere non potuit; & tamen dixit: Si autem novit, ergo de fide est, quod novit actiones conditionatas à creatura liberè ponendas, si impleteretur conditio: Nam traditio illa fuisset actio libera, & erat actio conditionata; quia & nunquam posita, & restricta per adventum Saulis, in præsentia Davidis. Item, vel novit Deus Tyrios & Sidonios, convertendos positè prædicatione pœnitentiæ, & miraculis, vel non novit, si non novit, cur dixit? Si novit, ergo habemus intentum: Quia conversio illa fuisset actio libera, quæ nunquam est posita, deficiente conditione miraculorum. Item, vel novit Deus juvenem, casu quo morte non fuisset præventus, fore mutandum, vel non novit? Si novit, habetur intentum: Si non novit, cur id enuntiat Scriptura? Item, vel cognovit Elias Deo revelante, casu quo Joas Rex percussisset quinquies, aut sexies terram jaculo, quod fuisset debellaturus Syriam, vel non cognovit? Si non cognovit, quare id 4. Reg. 13. revelavit? Si cognovit, ergo & Deus revelans nôr illa. Similia habentur de mulieribus alienigenis aversuris corda Judæorum. Item, quod si Judæi novissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent, &c.

Quod

Quod ad Concilia attinet suffecerit pro nunc
aut. Tridentini Sess. 6. c. 23. ex quo sic arguitur;
est de fide hæc conditionalis, si alicui non detur
speciale privilegium, non potest in tota vita
peccata omnia venialia vitare; ergo est de fide
dictam conditionalem, quæ importat actus li-
beros, certò à Deo nosci. Ex eodem Concilio
Sess. 6. c. 5. habetur intentum, ubi definit Tri-
dent. quòd homo inspirationem à Deo immis-
sam abjicere possit, si velit; ex quo sic arguitur;
De fide est nosci à Deo, quia si homini detur
gratia, potest illam abjicere, si velit; ergo de fi-
de est, nosci à Deo conditionata libera futura;
abjectio enim illa, est actio libera; est autem
nunquam futura; quia gratia efficax de quâ
hic agitur, nunquam est abjicienda, licet pos-
sit abjici.

PROBATUR 2. Auct. SS. PP. quorum ver-
ba recitat Ruiz. d. 65. f. 2. & 3. & aliis, & in com-
pendio Mart. d. 9. Negativa Auctoritas illo-
rum: Quia cum Ethnici inquirerent à Sanctis,
si Deus cognovit Angelos peccatores, cur eos
creavit? Non responderunt Sancti, quod ob-
vium fuit, Deum talia non cognovisse, sed re-
ponderunt: Creavit ut è malo bonum elice-
ret, & ad alios, suæ providentiæ fines. Positi-
va autem auctoritas ex pluribus locis apud eos-
dem citatos habetur. Suffecerit S. Aug. & S.
Thom. Docuit ita Aug. in Psal. 85. Ego, inquis,
inimici mei petebam mortem, sed vitam pete-
bam filii mei, quid mali petebam? Nihil mali pete-
bam, sicut in sententiis: Nam quid si ille raptus est, ne
mulus mutaret intellectum illius; sed peccator, in-
quis, erat. & ideo volebam illum vivere, ut corrige-
ratur, tu volebas eum vivere ut melior esset? Quid
si Deus noverat, si viveret, pejorem futurum &c.
Nisi ad cor tuum; dimitte Deo consilium suum.
Ubi vides ad notitiam conditionatorum re-
currere Aug. & illam notitiam appellat consilium
Dei. Epistola 49. q. 2. Tunc voluisse, inquit, ho-
minibus apparere Christum, & apud eos prædicari
Evangelium suum, quando sciebat, & ubi sciebat esse,
cum eum erant credituri. Hæc autem doctrina
S. Doct. supponit hanc conditionatam cogni-
tionem: hi convertentur si prædicabitur. Similia
habet serm. 7. de verbis Domini, ubi agens S.
Doctor de adolescente, qui contristatus abiit,
dicit: Quia talis magister erat, qui futurum prævi-
deret, intelligimus fratres istum hominem si seque-
retur Christum suam quaesiturum esse, non que iesu
Christi. Similia citari solent de bono perseve-
rantia cap. 8. 15. 17. 18. 19. De prædestinatione
Sund. c. 10. & 14. lib. 2. de Genesi contra Ma-
nach. c. 28. lib. 11. de Genesi ad litteram c. 6. 8. 9.
& 12. lib. de libero arbitrio c. 5. Et lib. de corrept.
& grat. cap. 8. Ubi quaerit cur eos, qui peccant
non rapit Deus? Virum hoc, inquit, in potestate
non habuit, aut eorum mala futura nescivit? Nem-
pe nihil horum, nisi per verissimè, atq. insanissimè
dicitur. Quod attinet ad auct. S. Thomæ, eas

commodè collegit Fulgensis, Suavis concor-
diæ d. 4. citatque imprimis locum ex 1. p. q. 23. a.
5. ad 1. Ubi cum proposuisset S. Thom. ex locis
à se citatis præscientiam meritorum esse causam
prædestinationis, subdit: *Dicendum, quod usus
gratiæ præscitus, non est ratio collationis gratiæ, nisi
secundum rationem causæ finalis*; hoc ipso autem
supponit Deum antequam statuatur alicui con-
ferre gratiam, cognoscere, num bene eâ sit usu-
rus. Eò etiam vergunt verba S. Thom. 1. 2. q.
79. a. 1. in corpore. *Deus aliquibus non præbet au-
xilium ad evitanda peccata, quod si præberet, non
peccarent.* Item secunda secundæ q. 165. a. 1. ad
2. 3. p. q. 1. a. 5. & a. 3. ad 4. de veritate. q. 6. a. 2.
& q. 24. a. 14.

PROBATUR 3. de fide est, quòd efficax
Dei voluntas vel decretum fortitur suum sem-
per effectum, ergo de fide est quòd prædeter-
minatio quæ per Thomistas est vel efficax de-
cretum, vel effectus illius sit sortitura suum ef-
fectum, ergo ulterius est de fide per Thomist.
quòd si ponatur prædeterminatio, sortitura sit
effectum, ergo ulterius est de fide per illos con-
ditionatum liberum futurum præsciri à Deo,
nam in principiis illorum ille consensus est li-
ber, quamvis posita prædeterminatione, & pot-
est non poni, sed poneretur, posita prædeter-
minatione.

DIFFICULTAS I.

*Referuntur responsiones Adversa-
riorum.*

AD prædicta Argumenta varias Respon-
siones invenerunt Thomistæ. Sit

Punctum Difficul-

tatis 1.

Responsiones communiores.

RESPONDET 1. Nazarius q. 14. a. 13. §. *Quæ
sit certitudo*, & dicit: Duplicia esse condi-
tionata, quædam in quibus ex antecedenti con-
ditionato, necessario infertur consequens; &
alia ex quibus non infertur: prima illa certò no-
scentur; secunda certò non noscentur: Nam
ex vi positionis antecedentis, non sequitur ne-
cessario positio consequentis, sed tantum signi-
ficatur dispositio, & præparatio ponendi effe-
ctus; sunt tamen materialiter veræ illæ propo-
sitiones & necessaria, quando scilicet ita præfi-
nitum est à Deo; sine autem prædefinitioni-
bus, conditionata, firmam suæ significationis,
non haberent certitudinem.

CONTRA 1. est, quia hæc responsio non at-
tendit ad statum quæstionis, & confundit quæ-
stiones; non attendit quidem ad statum: Quia
quando dicimus conditionatas esse veras, non
loquimur de veritate illarum, quæ sit vi illatio-
nis, ad quod attendit respondens; sed quaeri-
mus

R. P.
TH. MŁOD
ZIANOWSKI
Tłm. d. e. Z.
D. VI
S

mus de veritate oriunda præcise, ex coexistentia hypothetica effectus, cum ipsa hypothese, si impleatur. De qua difficultate inquiritur, quid Nazarius in illa sentiat? Quæ ratio nostra in multis est observanda: Nam statum hunc questionis formamus non intendendo, quod illa conditionata sint vera vi & methodo illationis; sed potius, an coexisteret conditionate, ipsemet effectus, ipsi impleti, & positioni conditionis. Rursus eadem responsio confundit questionem: Quia alia est questio; An Deus certo & infallibiliter cognoscat dicta conditionata? & alia, in quo medio, seu an illa noscat ex præsupposito decreto: hinc ad illam priorem questionem non recte respondetur per secundam; ut fecit Nazarius.

CONTRA 2. Restaurari potest sic argumentum. Tum quia vel præter dispositionem & præparationem causarum, potest certo nosci effectus, vel non! Si potest, ergo non tenet responsio Nazarii, recurrentis ad notitiam effectus, solum in dispositione causarum; Si non potest, cur non? Præcipue cum de ipsis effectibus possint etiam duæ contradictoriæ formari, sicut formari possunt de ipsis causis dispositis: Si autem formentur contradictoriæ de ipsis effectibus, necessario una ex contradictoriis debet esse vera, & altera falsa, ex regula universalis, de contradictoriis. Tum quia prænoverat Deus conditionatum casum, & defectionem Angelorum; & tamen non apparet, quæ in illis præcesserit dispositio & præparatio, ad ponendam defectionem. Tum quia hæc responsio videtur favere Semi-Pelagianismo; dicebant enim illi, ex prævisa dispositione, & præparatione puerorum, his quidem negari Baptismum, illis concedi. Tum quia de fide est, divinam prædictionem de secuturo effectui, non posse frustrari, sed de fide est, ex vi dispositionum & præparationum causarum, posse frustrari effectum illum; utpote qui contingit liberè, ergo de fide est, quod non ex vi dispositionum prædictio illa facta fuerit. Nec valet si recurras ad hoc, aliquæ prædictiones divinæ non habuerunt effectum; nam argumentum procedit, de iis quæ non frustrantur; de aliis autem quid sentiendum, indicat S. Thom. 22. q. 171. a. 6.

CONTRA 3. Quia hæc interpretatio Nazarii non accipit verba script. ut sonant: Nam non inquisivit David; An cives Ceilæ habuerint præparatum animum tradendi, sed quæsit de sua traditione, quæ potuisset non sequi etiam dispositis illorum animis, nec locutus est Christus de Tyrionum, & Sidoniorum dispositione ad converti; sed de ipsa conversione. Ergo immerito recurrit Nazarius ad dispositionem & præparationem causarum. Quando autem supponit, nihil esse verum, nisi necessarium, id falsum est; nam de contingentibus dantur veritates; sicut contingens erat ut Deus crearet

mundum, & tamen verum. Quod autem dicit veritatem harum propositionum dependere à prædefinitionibus, de hoc infra.

Quia vero in dictis argumentis contra Nazarium recurrimus ad hoc, quod ex contradictoriis formatis de ipsa conditionata secutione effectus, una debet esse vera, & altera falsa; iuvabit hic addere modum formandæ dictæ contradictoriæ. Porro formatio ejus stat in hoc, ut in affirmativa non tantum affirmetur futuritio, sed & conditio; in negativa autem negari quidem debet effectus, sed non negari conditio: Quia si negetur conditio, non servabitur jam idem status, circa quem debet fieri affirmatio & negatio: hic enim status, est ipsamet conditio. Unde v.g. sic formari debet, peccabit Petrus si ingressus atrium. Non peccabit Petrus si fuerit ingressus atrium: Et licet in conditionata debeat totum negari, quod affirmabatur in alia; ly tamen totum accipiendum est hoc sensu, quod prædicatum negari debeat; sed non debet negari totum, negando etiam statum; jam enim non erit contradictio de eodem: & sicut cum dico; Petrus peccabit, in contradictoria non debeo negare Petrum; quia circa illud versatur affirmatio & negatio: Sic nec debeo negare conditionem, quia circa illam versatur tota contradictio.

RESPONDENT 2. Loqui Deum nonnisi conjecturaliter. CONTRA est. Tum quia ex contradictoriis alterutra non debet esse conjecturaliter vera, præcipue si objectum spectetur in illo metipso. Tum quia posset adhuc Deus rogari, nunquid certo & non tantum conjecturaliter novit? Nunquidne responderet, nescio? Tum quia articuli fidei non sunt conjecturalis scientiæ, est autem articulus fidei, v.g. quod sine conditione specialis privilegii, nemo possit abstinere ab omnibus peccatis etiam venialibus. Cævi etiam, prædixisse Deum certissime avertenda corda Israelitarum ab ipso, si duxerint alienigenas; aliàs per hanc sententiam posset non credi Deo revelanti, nisi ponatur Deum talia objecta certo noscere. Fundatur id in Auct. August. supra Joan. 8. v. 19. ubi inquit S. Joan. nomine Christi D. *Si nesciretis forsitan & Patrem meum sciretis.* Explicat Aug. *Dubitatio- nis verbum est cum dicitur ab homine, idèò dubitante, quia nesciente; quando verò dicitur à Deo, cum Deum nihil lateat, illa dubitatione arguitur infidelitas, non opinatur Divinitas:* Quod etiam sensit Hieronymus. In Græco etiam pro *ly forsitan*, ponitur *ly: an*, quæ particula, etiam pro *ly: utique* sumitur.

Ad ea quæ adfert Alvarez d. 7. num. 21. solvenda.

NOTO. Illum non attendere ad punctum principale; Respondet enim, quod talia nonnisi in decreto noscantur; hic autem non est questio;

scio; in quo medio talia noscantur. Immerito etiam supponit hanc conditionatam, si venerit Saul tradent te, æqualem habere illationem cum hac, si lapis est homo, est animal rationale; quia hæc illatio semper tenet, non tenet prior. Denique quamvis circa actuale voluntatem Ceilitarum tradendi Davidem potuerit ab æterno Deus scientiam visionis habere; nihilominus inquiri potest, quid Deus sentiret de sola conditionata, prout antecedente, statum illum absolutum?

Punctum Difficul-

tatis 2.

Examinantur recentiores Responsiones.

Auctor Anonymus lib. de ordine c. 22. & 27. pluribus refutat dictas Auctoritates: Quia vero liber illius ut plurimum non solet esse ad manum, legatur Marr. d. 9. l. 13. & 14.

PRIMUS Modus refutandi est, quod sicut in Scriptura continentur multæ enuntiationes, & multi discursus; nec tamen exinde recte inferatur, Deum habere scientiam enuntiativam, vel discursivam; ita ex eo, quod in Scriptura habeantur multæ propositiones, & revelationes conditionatæ, non bene colligitur ex eo, dari in Deo scientiam conditionatam, licet omnia hæc perfectissime nōrit.

CONTRA 1. Quia disputat Anonym. de votis: Pone tantum conditionata nosci à Deo, voluntatem ut volueris. Deinde ex aliquibus quæ in Scriptura sunt recte colligitur illa Deum habere; ex aliquibus non colligitur, ut cum Deus dicitur, tactus esse dolore cordis, non recte colligitur in Deo cor, vel dolor: cum ergo significet Scriptura de notitia conditionatorum in Deo, cur illa ad hanc primam classem non pertineat: quod scilicet ex verbis Scripturæ inferri debeat, quod detur in Deo, & tamen nullum est absurdum ponendi illam in Deo.

CONTRA 2. Ex discursibus, qui Deo tribuuntur in Scriptura, recte inferimus dari in Deo scientiam virtuales, licet non formalem, utpote involventem imperfectiones; ergo etiam hanc inferemus ex eadem Scriptura dari in Deo scientiam conditionalium, utpote non involventem imperfectionem.

CONTRA 3. Quia quod ille adfert, talia conditionata vel per scientiam visionis, vel intelligentiæ nosci, parum ad præsens refert: neque enim in præfenti de hoc quæritur.

SECUNDUS Modus ejusdem est, quod quando Christus D. dixit: Si in Tyro & Sidone &c. reprobravitque illorum incredulitatem, dicit ille, quod illic non sit sermo de futuris conditionatis, sed de præteritis, & quod illo modo non plus voluerit significare, quam duritiam cordis eorum per comparisonem ad Tyrios, vel quod id dixerit nonnisi per exaggeratio-

nem; ad eum modum, quo amicus dicit alteri sibi quidpiam immerito neganti; si hoc ab inimicissimo petiissem, concessisset. Addit denique in Christo D. hanc scientiam conditionalium potuisse esse, sed non sequitur fuisse illam in Deo.

CONTRA 1. Quia quod hæc exprobratio sit de præterito simpliciter, id immerito assumit, sed fuit potius quasi de quodam futuro præterito misto; est enim hæc confimilis locutio, atque cum dicitur, scio te impetraturum fuisse. Et licet Scriptura solius præteriti meminerit, sufficit quod illud deponat consignificationem futuri: Unde ex illo loco recte argumentum instituetur ad futura. Deinde quamvis illic esset res de solis præteritis, nihilominus sic adhuc formari posset argumentum: Antequam Christus D. incepisset prædicare Judæis, norat Deus hanc propositionem, si prædicaretur Tyriis converterentur, vel non norat? Si non norat, ergo de illo præterito dicere non potuit, si prædicatum fuisset, conversi fuissent; quod enim pro futuro falsum est, pro præterito falsum esse debuit in eadem suppositione; si autem norat prædictam conditionatam, habetur intentum.

CONTRA 2. Quia si hoc est dictum nonnisi per exaggerationem, dicam etiam per exaggerationem dictum esse de Deo: Tu Domine qui omnia nosti, & si dicas hæc verba ut sonant, accipienda; dicam & ego, illa, eodem modo accipienda. Deinde quid responderet Deus, si ex illo quæreretur; Dic Domine sine exaggeratione, converterenturne Tyrii, vel non, si illis prædicaretur?

CONTRA 3. Quia cum Christus D. Spiritu Dei afflatus, secundum quod homo est dictam propositionem scierit, necesse est agnoscere etiam Deum illam scire, habereque taliū notitiam.

TERTIUS Modus ejusdem est, quod prædictio illi Elifæ de debellanda Syria, si rex percussisset jaculo pluries terram, fuit veritas conditionalis in Propheta, non in Deo: Deus enim revelavit Prophetæ, quod toties Joas Syriam vastaret, quoties terram jaculo percuteret, ex hac revelatione absoluta, conditionatam fecisse Prophetam, quod si pluries percussisset absolute vastasset, intulisseque id probabiliter; & quod Deus trinam percussione viderit scientiā visionis, plures vero percussiones, quæ nunquam futuræ erant, scientiā simplicis intelligentiæ.

CONTRA 1. Quia non attendit ad statum quæstionis; quia Objectum de quo nos quærimus, non potest esse objectum scientiæ visionis, cum importet aliquid, ad quod illa non attendit; nec item objectum scientiæ intelligentiæ propter eandem rationem: Nam objectum illud importat aliquam existentiam non exercitam; & tamen non merè possibilem.

G 3

CON-

R. P.
H. MŁOD
Zianowski
Tom. 1. c. 2.
D. VI

CONTRA 2. Quia non nisi divinando dicit, illam conditionatam non fuisse formatam à Deo. Deinde vel id certò intulit Propheta, vel non? Si certò, ergo omniscius divinus intellectus debuit etiam illud noscere; Si non certò; quare id nomine Dei dixit? Præcipue cum de illa conditionata possit Deus rogari, quidnam de illa sentiat?

CONTRA 3. Quia hæc responsio non attendit ad statum quæstionis: Non enim est quæstio de istis, quorum conditio ponenda est, & sunt futura: Nam hæc bene possunt nosci per scientiam visionis; nec est quæstio de possibilitate alterutrius partis: Nam hæc nosci potest per scientiam intelligentiæ. Sed est quæstio de eo; quod nunquam futurum est; foret tamen vel non foret. Si

QUARTUS modus ejusdem est, quòd scilicet David interroganti noluerit respondere Deus, quòd revera Saul venturus esset; nec quòd Ceilitæ actu habuerint voluntatem illum tradendi; sed solum voluisse illum admonere periculi secundum circumstantias.

CONTRA. Tum quia eadem libertate dicitur, quòd quando Deus promissit beatitudinem bonis operibus, non dixerit illam de facto dandam; sed quòd admonuerit rem ita posse fieri, attendendo ad circumstantiam actionum nostrarum, & misericordiæ Dei. Tum quia non dicitur, quòd sint dispositi Ceilitæ ut tradant, sed quòd sint tradituri Si. Tum quia ponamus sic interrogantem Davidem, non quæro de periculo; quia illud video: Nec de dispositione Saulis, quia de illa constat; sed quæro non nisi de hac conditionata, prout antecedit visionem objecti ad soluti, sintne me tradituri Ceilitæ, Si

QUINTUS Modus ejusdem est, quòd illa præventio juvenis per mortem, non plus significet quam quòd accelerata mors iusto magnum illi sit beneficium; & quòd nos talia per moraliter certam consequentiam inferre possimus; & tamen scientiam conditionatorum non habemus.

CONTRA 1. est. Quia hæc, quæ adferuntur, non supponunt extremi conditionati possibilitatem solam cognitam; quia tam noscebat Deus possibile esse ut peccaret, quam noscebat, possibile esse ut non peccaret; Ergo illa prænotio quæ movit ad eum vitæ tollendum non debuit esse possibilitatis solius: Nam possibilitas non peccandi, potuisset eum retrahere, ne infligeret mortem; illa etiam prænotio non poterat esse visionis, quia hæc, objectum habet, quod ponitur, non est autem posita illa perversio; ergo debuit esse prænotio hypothetica.

CONTRA 2. Quia si nos possumus dicere: Si juvenis vixerit, peccabit, vel id potest noscere Deus certò, vel non? Si potest, habetur intentum; Si non potest. Ergo non potest Deus cer-

tò noscere, quòd certò moraliter possunt homines; immo quòd certò noscunt homines: Quia, ut dixi supra, est nobis de fide sine speciali gratia, neminem omnia venialia, fugere posse.

CONTRA 3. Quia intentio nostra non est, quærere: Cur non fuerint peccata quæ prævidebantur? Hujus enim causa est, quia raptus est; sed quæ fuerit prænotio Dei, movens eundem, ut raperetur; hæc autem non est nisi hypothetica. Ad alia solvenda

NOTO 1. Quamvis non ut plurimum apud PP. reperiatur hoc nomen scientia simplicis intelligentiæ, nec tamen hoc obest, ut hæc scientia in Deo ponatur: Quia objectum illius agnoverunt PP; ita quia nosci objecta conditionata agnoverunt, poni poterit scientia conditionata, quamvis ejus non ita clarè meminerint PP, Deinde ob ortas hæreses multa nomina imposita sunt, ut nomen Consubstantialis, Transsubstantiationis; ita potest nomen hoc nunc usurpari, ad refutandos præcipue Calvinianos errores. S. Thomas admisit hanc scientiam sub nomine scientiæ Enuntiabilium, ubi post tractatam divisionem scientiæ intelligentiæ, & visionis. a. 14. inquit: An Deus omne enuntiabile noscat? Affirmatque, & illi notitiæ tribuit veritatem dicti, non rei. Quando autem idem Anonymus dicit propositiones PP. quæ dicunt: Ideo præsciri res liberæ, quia futuræ sunt; explicari debere; quòd ly ideò importat solam particularem illationis, id non convincit; nam arbitrariè Patres explicat.

NOTO 2. Quamvis omnes possibiles modi salvandi Petrum noscantur à scientia simplicis intelligentiæ; nihilominus noscuntur etiam modi salvandi liberè, & faciendi beneficium in collatione auxilii opportuni, quòd seclusa scientiæ conditionata (ut infra dicitur) non apparet, quæ fieri possit? Quando autem assumit nullum esse ordinem etiam rationis inter scientiæ Dei, falsum assumit; nam de facto si prior est ratione intellectio præ volitione, cur non erit prior, una scientia, præ alia?

NOTO 3. Si comparatur scientia (quæcumque illa sit) conversionis Petri ad scientiam non conversionis ejusdem, non erit per hoc perfectio simpliciter simplex; quia non est melius tantum potius extremum, quam aliud noscere; potest tamen salvari in tali scientia formalitas perfectionis simpliciter simplicis. Inprimis, quia si sumatur illa scientia universaliter, & quoad utramque contradictionis partem, erit illa perfectio simpliciter simplex; ad eum modum, quo quamvis potentia creandi leonem, non sit melior præ potentia creandi elephanta; nihilominus potentia ad illa creabilia extrema se extendens, est perfectio simpliciter simplex. Rursus sicut non obest, ut libertas sit in Deo perfectio simpliciter simplex; & tamen illa extenditur tam ad decretum salutis, quam damna-

damnationis; ita nec oberit attendentia ad utrumque extremum scientiæ conditionatæ, ne scilicet perfectio simplex, salvando illius necessitatem eo modo, quo salvatur quædam necessitas, in actu Dei libero.

Quod autem dicta scientia non involvat imperfectionem. Ratio est, quia seclusis imperfectionibus manet illius hic proprius conceptus, noscere objectum si poneretur conditio; hoc autem nullam involvit imperfectionem; alias nec nosci possent talia per scientiam intelligentiæ, vel visionis; cuius oppositum censet Anonymus.

Noto 4. Cum per illum quæcunque propositio hypothetica æquivalens absolutæ, habeat determinatam veritatem; sequitur omnem hypotheticam habere determinatam veritatem; quia omnis habet consimilem æquivalentiam; nam ad rationem absolutæ non est necesse, ut de facto ponatur objectum; nam traditio Davidis non est posita; & tamen illa conditionalis habuit determinatam veritatem. Quod autem dicit, in hypothetica, solam ostendi necessitatem connexionis consequentiæ cum antecedente, id supra refutatum est. Sed quando dicit, talem connexionem etiam falsis objectis convenire, id non satis explicat: Si enim id fiat ex suppositione concessorum, verificari poterit propositio, ut etiam solet contingere, dum concessis falsis præmissis, urgetur aliquis, ad concedendam falsam conclusionem. Sed alias non potest ostendi, quod possit certo nosci aliquis effectus coexistens conditioni, si illa non coexistat.

Noto 5. Sæpe eundem non attendere ad statum quæstionis: Quia non de hoc est quæstio, An Petrus sit convertendus: Hæc enim potest nosci à scientia visionis: Nec procedit quæstio de solo posse converti, vel non converti. Sed de statu conditionato, ut jam supra dictum est: Et sicut ratione alius & alius status objecti, assignatur alia ratio; scientia simplicis intelligentiæ: & alia scientia visionis; ita ratione status conditionati, debet assignari aliud membrum, nempe scientia conditionata; certe enim si talia objecta non nosceret Deus, ad multas interrogationes deberet respondere; Nescio, immo non posset respondere etiam ad interrogationes de absolutis objectis cum hæc pro priori conditionalitatem suam præsupponant, adeoque & veritatem conditionatam.

Dices cum eodem. De hoc v.g. Objecto: An rex vincet si pugnet? Potest Deus respondere ad omnes quæstiones sine ulla scientia conditionata; ergo & ad alia. Ant. probatur; vel enim erit illa pugna, vel non erit; si non, respondit Deus, non futuram victoriam, sciens id scientiâ intelligentiæ; si verò pugna futura est, rex victoriam consequetur, vel non consequetur; si primum, Deus id novit scientiâ visionis;

si secundum, prælium attinget scientiâ visionis, & non victoriam, scientiâ simplicis intelligentiæ.

RESPONDETUR. Neg. Ant. cum sua probatione: adhuc enim restat formabilis interrogatio; An si pugnaret, vinceret, quantumvis nunquam sit pugnaturus? Nec enim tunc posset Deus omniscius respondere, nescio: Non etiam posset ad responsionem informari scientiâ visionis; quia illa ad conditionata ut talia non attendit, sed ad existentias exercitas, seu positas in rebus; non etiam ad respondendum informari posset scientiâ intelligentiæ: quia per illam æque novit possibilitatem ut vincat, & possibilitatem ut non vincat. Deinde advertendum est in præsentia, non esse quæstionem quâ scientiâ Deus norit hæc objecta, sed absolute an norit?

Noto has duas Propositiones: Posset homo operari si: Posset homo non operari si: Spectare ad scientiam simplicis intelligentiæ. Rursus hæ duæ: Si Christus non crucifixus fuerit, non converteretur latro: Si Christus crucifixus fuerit, converteretur latro, hæ inquam duæ propositiones, per multos possent nosci à scientia visionis, idque ex eo: Quia ad eandem scientiam spectat, absolutas propositiones nosse, & conditionatas. Sicut ad eandem scientiam spectat noscere hanc propositionem. Ignis applicatus urit, & ignis si applicaretur, ureret. Sed alietas objecti scientiæ eruditionatæ ab aliis scientiis maxime urgeri debet in exemplis, quorum conditio non est impleta, nam talia objecta jam non spectabunt ad scientiam visionis, & tamen de illis possunt formari contradictoriæ v.g. si non fuisset raptus, peccaretne vel non.

DIFFICULTAS II.

Solvuntur Objectiones ab Auctore.

OBJICITUR I. Quod sententia nostra sit doctrina Semi-Pelagianorum. Ad hanc Objectionem ut respondeatur, erit necesse eruditionis causâ referre errorem Pelagianorum, cuius appendix semi-Pelagianismus fuit, & utriusque dogma perstringere, quod ut commodius fiat. Sit

Punctum Difficultatis 1.

An hæc sententia, sit sententia Semi-Pelagianorum?

PRÆMITTO I. Propositiones aliquas, quas docuerunt Pelagiani, & Pelagius natione Scotus.

I. PROPOSITIO est. Nulla est necessaria gratia ad bene operandum, sed sufficit solum liberum arbitrium. Hæc propositio habetur epist. 90. S. August.

G 4

2. Pro-

R. P.
H. MŁOD
ianowski
Tom. I. c. 2.
D. VI

2. Propositio est restrictiva prioris. Dicebant stare in hoc gratiam: Quia scilicet hoc ipsum est gratia, posse liberum arbitrium se solo, sine superaddita gratia bene operari. Habetur hoc lib. 1. contra Pelag. scripto à S. Hieron. qui illum primus impugnavit: *Ut enim, inquit inibi, liberum possideamus arbitrium, & vel ad bonam, vel ad malam partem declinemus propria voluntate, ejus est gratia, qui nos ad imaginem & similitudinem sui tales condidit.* Hæc subtilitas non est absimilis ei, quâ utuntur Thomistæ dum ajunt, prædeterminati nos, ut liberè operemur, quasi dicerent: cum Dei nutu omnia gubernentur, ut liberum possideamus arbitrium, ejus est prædeterminationis, quâ prædeterminamur ut illud habeamus.

3. Propositio est adhuc utriusque restrictiva, admisit enim necessariam gratiam Dei, sed quæ daretur secundum merita hominum. Hujus propositionis meminit Synodus Dyospolitana, & S. Aug. epist. 105. Ex hac propositione pullulavit semi-Pelagianismus, quem sub nomine Pelagianismi interdum impugnant PP.

4. Propositio est, cujus meminit Prosper de lib. arb. ad Rufinum: *Dicebat enim; Indigere nos gratiâ ad incipiendum, proficiendum, perseverandum.* Sed nomine illius gratiæ intelligebat legem divinam, cohortationes, doctrinam Christi D. ejusque exemplum, quæ etiam propositio colligitur ex S. Aug. l. 1. de gratia Christi c. 3. & 33. & 38. lib. de spiritu & lit. c. 2.

5. Propositio est, cujus meminit S. Aug. l. de hæresibus, ad quod vult Deum, c. 88. nempe quod gratia sit necessaria ad facilius posse, sine illa autem posse quidem, sed difficulter impleri mandata Dei.

6. Propositio, sine ullis antecedentibus meritis dari nobis gratiam, hoc est naturam, hujus meminit Aug. epist. 105.

7. Propositio docuit libertatem arbitrii in admittendi vel abstinendi à peccato possibilitate consistere, & hanc possibilitatem seu potestatem liberi arbitrii in quadam indifferentia ad plura sitam esse: Quam quia etiam Societas tenet, primus Bannez cœpit hanc doctrinam nostram Pelagianismi damnare, ut meminit Ripalda d. 113. num. 53. sed tenuisse Augustin. quod stet libertas in indifferentia, alibi ostenditur. Proinde hæc propositio, non quia adstruit indifferentiam in libertate, est hæretica, sed quia posse illud ad bonum, solis viribus naturæ tribuit.

8. Propositio est. Docuit per singula momenta necessariam esse nobis gratiam Christi D. sed hanc ipsam propositionem hæretico sensu vitiauit apud D. Aug. l. de gratia Christi c. 12. *Quam, inquit, per singulas horas &c. necessariam esse dicat &c. adjuti non aliqua subministratio virtutis, sed viribus propria voluntatis.* Idem habet c. 37. & 38. & l. de gratia & lib. arb. c. 6. &

13. lib. 3. contra Julianum c. 23. l. de natura & gratia c. 34. Volebat autem ut semper recorderemur remissi peccati, & non peccemus.

Quam gratiam remissionis peccati interdum dicebat Pelagius nullis præcedentibus meritis dari; ut videre est epist. 105. S. Aug. sed in aliis locis præcipuè verò in lib. de Hæresibus. Ad quod vult Deum, c. 88. censuit illam dari secundum merita. Fortè vel inconsequenter locutus, vel cum hac distinctione, de qua Prosper in Epist. de lib. arb. ad Rufin. duplicem scilicet dari gratiam quandam sine meritis, stantem in lege, doctrina &c. quæ omnia gratis unicuique constat, quamvis ut singulis offeratur v. g. ut Paulus incidat in prædicantem Ananiam, meritis Pauli tribui debeat. Cæterum Joannes a. S. Thom. d. 3. a. 2. num. 10. censet, illum tribuisse remissionem peccati gratiæ supernaturali. Locum quem profè adfert, est ex lib. 2. Aug. de peccato Originali c. 5. sed iste locus intelligi debet, de gratia regni cœlestis, seu favore in ejus destinatione, non autem de gratia justificante, quæ duo ipse condistinxit, ut infra videbimus. Libro autem de natura & gratia c. 18. non plus voluit Aug. quàm quod senserit Pelagius in remissione peccati intervenire gratiam condonationis, qualis reperitur in omni offensa, licet illa gratia condonationis cadat sub vires meritorum naturalium.

9. Propositio. Neminem nunc posse salvari nisi per Christum, & ejus notitiam, non quod ille impetrarit nobis gratiam supernaturalem, sed quia præcepta est nobis fides in illum, quamvis elicienda, secundum vires naturæ. Expresit id Pelagius in epist. ad Rom. quæ habetur inter Apocrypha Hieronymi.

10. Propositio. Aliqui ex nostris censent illum admisisse gratiam stantem in interiori mentis illuminatione. Habetur hæc propositio in Aug. l. 1. de gratia Christi c. 7. Sed videtur illo loco non plus significare Aug. quàm institutionem præcisam interiori, quam affert notitia Evangelii, *quam gratiam, inquit, nos non ut tu putas in lege tantummodò, sed & in Dei esse adjutorio constitemur.* Sed Bellarm. negat agnitam ab illo gratiam illuminationis internæ.

Joannes a. S. Thom. d. 3. a. 2. num. 23. sugillat Suarez & Vasquez, quod non admisissent, censuisse Pelagium dari ullam illuminationem internam, quam supponit ab illo admissam; sed non admissam gratiam, quæ moveat voluntatem; ex quibus tacitè infert, Nostros talem admittere gratiam, qualem admisit Pelagius: sed non convincit, quia in primis gratia illuminationis admissa à Pelagio, stabat præcisè ut dixi, in institutione, quam affert notitia Evangelii; non admisit autem interiori illuminationem, quam appellamus illuminationem excendentem, & entitatis supernaturalis. Quod etiam admisit August. epist. 107. ad Vitalem. Non ideo, inquit,

inquit, preparare Deum voluntatem: Quia legem, & doctrinam libero ejus arbitrio adhibet; sed quia operatione illa sancta atq; secreta, sic ejus agit sensum, ut etiam accommodet assensum. Deinde quamvis nos non admittamus aliquid prædeterminatum tenens se ex parte voluntatis, admittimus tamen pias affectiones supernaturales, auxiliatum, vel habitum supernaturalem, elevativum voluntatis, quæ non admittebat Pelagius; ipsamque illam notitiam, quæ habetur ab Evangelio, non admittebat tanquam simpliciter necessariam. Quia ergo tale auxilium nos ex parte voluntatis requirimus, facile explicamus locum S. Aug. ex lib. de gratia Christi cap. 14. quem contra nos adfert. Quando autem ipse arguit hoc ipso, quod admiserit Pelagius, legem & doctrinam simpliciter esse necessariam ad salutem, hoc ipso illum admisisse cognitionem sanctam; quia nihil potest esse volitum nisi præcognitum: Nihilominus id non convincit; quia Pelagius hanc ipsam cognitionem sanctam non habet esse excedentem, & indebitam viribus nature.

11. Propositio. Probabilius est, quod non admiserit concursum immediatum divinum ad actiones nostras, multo magis non admisit concursum supernaturalem, ad Actiones meritorias. Ita sentit ex Nostreis Granadus, & Joannes à S. Thom. Oppositum sentiunt alii ut plurimum Nostres propter Auct. S. Aug. l. 1. de gratia Christi c. 47. Si ergo, inquit, consenserit nobis, solam possibilitatem &c. sed ipsam quoque voluntatem & actionem divinam adjuvari, ut sine ullo adjutorio nihil boni velimus, & agamus &c. nihil de adjutorio gratia Dei quantum arbitror inter nos controversia relinquatur. Et ibidem c. 4. cum docuisset, à Pelagio distingui possibilitatem, voluntatem, & actionem, dicit docuisse Pelagium illud primum conferri ab auctore nature, duo vero, inquit, reliqua id est voluntatem, & actionem nostram esse, asserit; atque ita nobis tribuit ut nonnulli à nobis esse contendat. Vide plura loca apud Perez de Providentia Dei d. 1. c. 1. Non attamen autem Schol. Durandum Pelagianismum idem sentientem; quia hic error Pelagii non erat Antonomalticus ejusdem. Sed in oppositum Joannes à S. Thoma.

ADDUCIT 1. Locum D. Aug. ex l. 1. contra duas Epistolas Pelagianorum c. 18.

RESPONDETUR. Illo loco agere Aug. contra Semi-Pelag. qui nomine Pelagianorum incedunt veniunt, ut consentit ipse Joan. à S. Thom. a. 3. num. 21. Semi-Pelagiani autem in processu operis boni admittebant adjutorium divinum, quo etiam modo explicari debet locus ex Enchirid. c. 32.

ADDUCIT 2. Locum ex lib. 2. contra duas epist. Pelagii cap. 5. & 6. Hec, inquit, verba sunt infra, Baptisma omnibus esse necessarium etatibus conferendum, gratiam quoque adjuvare unius cujus-

que propositum; non tamen reluctanti studium virtutis immittere.

RESPONDETUR. Hic etiam agere Aug. contra Semi-Pelagian. qui initium salutis ponebant in nobis naturaliter operantibus; consequenter si quis reluctaretur non ponendo ab initio opera bona, censuerunt neminem salvandum, nec Deum posse utpote non acceptatorem personarum conferre gratiam efficacem, quo modo etiam explicari debet auctoritas ejusdem ex lib. 4. contra easdem epistolas c. 6.

ADDUCIT 3. ex epist. 107. ad Vitalem: Vtrum precedat, inquit, hæc gratia an subsequatur hominis voluntatem, hoc est, ut planius id eloquar, utrum deo nobis detur, quia volumus, an per ipsam etiam Deus efficiat ut velimus? Sed respondetur etiam hunc locum esse contra Semi-Pelag. qui nobis censuerunt dari gratiam, Quia volumus bene naturaliter, vel quod prævisus consensus etiam supernaturalis conditionatus, sit motivum dandæ gratiæ efficacis.

ADDUCIT 4. ex lib. 2. contra duas epist. Pelagii c. 5. Si hoc nobis objiciendum putarunt, sub nomine inquit gratiæ ita fatum asserunt, ut dicant quod nisi Deus in vivo & reluctanti homini inspiraverit boni & ipsius imperfecti cupiditatem, nec à malo declinare, nec bonum possit arripere. Unde infert Joan. à S. Thom. quod eo tempore censuerit Aug. & alii, gratiam esse talem, ex qua colligebant Pelagiani à Catholicis admitti gratiam necessitantem, adeoque fatum.

RESPONDETUR. Ut infra constabit, non admisit Aug. talem gratiam, sed ex eo quod admiserit necessariam ad omnes actus, & quod illam habere non sit in nostra potestate, inferebant gratiam necessitantem. Quamvis autem simultaneus concursus non inferat rationem facti, non sequitur ex alio fundamento, non potuisse eum negare simultaneum concursum; quale fundamentum esset, debere hominem esse sibi sufficientem ad bona opera, nec indigentem simultaneo concursu; si enim sibi non esset sufficiens, hoc ipso non esset liber.

Joannes à S. Thoma censet, quod Pelagius admiserit gratiam sufficientem, citatque Aug. l. de gratia Christi c. 4. 5. 7. 14. Sed Pelagius admisit nonnisi aliquid simile gratiæ sufficienti; quia admisit posse operari, quod eventu non secuto non operatur; sed non admisit gratiam sufficientem; quia non admisit posse supernaturale, nec admisit posse tale, quod posset operari actu, nunquam operabitur actu, in quo stat formalitas sufficientis gratiæ.

12. Propositio. Admittebat gratiam propriam Christianorum stantem in Baptismo. Hæc colligitur ex dictis Juliani, qui ultimus cum Aug. de gratia decertavit, & habetur l. 1. operum imperfecti Aug. c. 92. quamvis diceret parvulos per Baptismum non accipere remissionem alicujus peccati, sed puram sanctificationem;

R. P.
M. L. O. D.
J. A. N. O. W. S. K. I.
T. O. M. A. S. Z.
D. V. I.

nem; & nihilominus docebat posse vitam æternam acquiri sine Baptismo, sed non regnum cælorum.

13. Est Propositio. Admittebat gratiam collativam vitæ æternæ, sed ex meritis. Habetur apud D. Aug. l. de gratia & lib. arb. cap. 6. Unde vitam æternam censebat acquiri viribus naturæ, cælum Baptismate, ut videre est apud Petavium de hoc errore, c. 5. num. 1.

14. Propositio est. Distinguebat hæc tria, Possibilitatem, quæ est idem cum potentia voluntativa; Voluntatem quæ vult esse quis justus; & Actionem quæ justus est, primam soli Deo tribuebat. Verba supra citantur.

15. Propositio est. Admittebat prædestinationem, ut videre est apud Aug. epist. 105. ad gratiam Baptismi ex meritis; admittebat item prædestinationem ad gratiam Christi stantem in lege Evangelica, communem reprobis & electis, & aliam ad gloriam, quæ est electorum, sed, non quæ esset beneficium speciale, ab aliis distinctum, ut colligere est ex scopo libri de prædestinatione Sanctorum.

16. Propositio est. Posse hominem sine peccato vivere si velit. Habetur apud Hieronym. epist. ad Ctesiphontem: in aliis locis id negabat, quod scilicet moraliter id non habeamus propter mutabilitatem arbitrii.

Occasio totius erroris fuit, ut se opponeret Manichæis, quorum hæc præcipua quinque fuerunt dogmata. 1. Corpus & alia ad malum provocantia dicebant esse à Deo malo. 2. Malas esse nuptias, eo quod cum libidine exerceantur. 3. Vituperabant legem veterem; Quia iustificare non poterat. 4. Damnabant liberum arbitrium; eo quod peccet. 5. Non admittebant SS. veteris legis. Oppositionem hanc Pelagianorum ita exprimit Aug. lib. 4. contra duas epist. Pelag. cap. 7. *Definant Pelagiani, quinque istarum rerum invidiosissimis laudibus, id est, laude creatura, laude nuptiarum, laude legis, laude liberi arbitrii, laude sanctorum, quasi Manichæorum tendiculis, fingere, se homines velle eruere.* Putabant autem se omnibus his obviam ire attollendo vires arbitrii. Unde laudabant SS. veteris legis seu naturæ, putantes naturam sibi sufficere: Nuptias laudabant, eo quod putarent omnem libidinem propriis viribus superari posse. Recitat alios errores Petavii de hoc errore, inter quos numerat damnatum à Conciliis & Augustino, quod infantes non baptizati penas sensus non patientur: Pro quâ sententiâ est etiam Pontius in hac materia.

Error Semi-Pelagianorum & Propositiones.

Ortus Semi-Pelagianismi est iste; Quæsierant à S. Aug. Ethnici, si Christus est bonus Deus, cur non omnibus sit revelatus? Re-

torfit vim argumenti S. Aug. Cur illorum dii si erant boni, non se omnibus revelaverint? Pythagoras etiam, & alii legislatores non ab omnibus sunt auditi, quamvis illis leges promulgarent: Tunc subdit; si habuissent cum illa potestate etiam præscientiam futurorum, futurum fuisse, ut nusquam & nunquam apparerent, nisi ubi, & quando homines sibi credituros prænoscerent; subdit, de Christo D. quod apud eos voluerit prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui in eum erant credituri. Hæc verba arripuerunt Semi-Pelagiani ita dicti, quod partim cum illo, partim contra illum sentirent; quod scilicet apud August. præscientia operum esset causa discretionis. Falsus est libenter Aug. se confugisse ad illam scientiam, sed dicit Semi-Pelagianos rem malè intellexisse; quia id acceperunt de operibus naturalibus; jam autem dicebat Aug. quod illa occasione non quæsierit nec discusserit de erit; utrum prædicato sibi Christo à seipsum essent habituri fidem? An Deo dante sumpturi? Prosper discipulus Augustini quæsiuit ex Magistro; An merita naturalia conditionatè prævisâ sint initium salutis? Hæc Annatus de scientia media, & colligitur ex epist. Hilarii, verba incipiunt; *Cum autem dicitur eis;* & recitantur à Fulgense pag. 508. Advertit etiam idem d. 4. f. 3. num. 3. quod libro de prædestinatione SS. cap. 3. fateatur August. se in aliquibus opusculis ante Episcopatum scriptis docuisse fidem non esse donum Dei, & cap. 4. conqueritur de Semi-Pelag. quod magis curarent illius libros evolovere, quam in illis legendis simul cum illo proficere; dicitque quod in primo libro duorum, quos ad beatæ memoriæ, inquit, Simplicianum scripseram, accuratius tractârit, attribuendo etiam initium fidei gratiæ, ubi ut vides, non damnavit Aug. quod recurreret ad scientiam conditionalium; sed quod non expresse-rit, unde haberetur initium fidei. Petavii autem dicit Semi-Pelagianismi occasionem ex eo fuisse, quod disputans contra Pelagium totum ferme negotium salutis soli gratiæ tribuerit; & tamen alias videbatur docuisse fidem à nobis esse, ut videre est epist. 49. q. 11. contra Porphyrium in expositione ad Rom. propositione 62. Quoad propositiones eorundem.

I. PROPOSITIO est. Dari originale, ad illud delendum esse necessariam gratiam Christi, sed ejus collationem in adultis præcedere debere viribus naturæ elicita fidem, & voluntatem salutis; licet huic voluntati non tribuerint rationem salutis; ad eum modum, quo voluntas medicinæ, non est medicina. Propositio hæc habetur in libro Petri Diac. de Incarn. c. 6. & apud Aug. l. de prædestinatione SS. in fine. *Initium, inquit, fidei quo in Christum primitus credimus ab homine ipso esse, necesse Dei donum est.* Cætera tanquam hoc meritò consequantur

ut De dona sunt. Quoad infantes autem dicebant illos eligi, vel ejici à Baptismo ob merita, vel demerita; quæ si vixissent, essent habituri; tribuendo meritis conditionatis effectum absolutum. Unde contra illos arguit Aug. Electos debere damnari ob prævisa conditionatè demerita, & damnatos salvari, ob prævisa conditionatè merita. Ad illud alludit locus ille S. Aug. de Prædestinat. SS. c. 14. *Si judicarentur homines pro meritis suæ vitæ, quæ non habuerunt morte præventi, sed habituri essent si viverent, nihil prodesset ei, qui lapsus est, ne malitia mutaret intellectum ejus, nihil prodesset eis, qui lapsi moriuntur, si ante morerentur, quod nullus dicere Christianus audebit.* Circa hanc propositionem tres erant classes Semi-Pelagianorum.

1. CLASSIS eorum, qui censuerunt conditionanda esse opera à fide, dicebantque nos fide voluntateque credendi ex viribus propriis elicita justificari, sed opera bona, esse effectus gratiæ divinæ. Habetur hæc propositio in S. Aug. lib. de Præd. SS. c. 16. & hæc classis enumerabat, gratiam universaliter ad bona opera esse necessariam exceptâ fide, & voluntate credendi. Unde Aug. initio dicti libri dicit. *Perseverant, inquit, etiam ut præveniri voluntates hominum Dei gratia fateantur, utque ad nullum operum bonum, vel incipiendum, vel perficiendum sibi nunquam sufficere posse consentiant, exceptâ ut in fide.*

2. CLASSIS eorum est, qui docebant etiam opera bona exerceri ante gratiam Christi & sine illâ; Talis fuit Cassianus Coll. 13. cap. 9. c. 12. 13.

3. CLASSIS est eorum, qui etiam heroicæ virtutes in vires naturæ referebant, talis est Cassianus c. 14. ubi tractans illa verba ad centurionem: *Non veni tantam fidem in Israel, nullius inquit, enim esset laudis, ac meriti, si id in eo Christus quod ipse donaverat, prætulisset, alioqui dixisset; Non dedi tantam fidem in Israel.* Omnes tamen consentiebant in hoc, quod gratia doctrinæ Evangelicæ non tantum ad facilius posse, ut voluerunt Pelagiani, sed ad simpliciter posse requiratur. Hæc omnia complexus est Prosper. epist. ad Aug. *Voluntatem nostram, inquit, ad hanc gratiam, quæ in Christo nascimur, pervenire per naturalem facultatem petendo, quærendo, pulsando; ut ideo incipiat, ideo inveniat, ideo introeat, quia bono natura, bene usus est.*

2. PROPOSITIO. Gratiam Christi dari omnibus, sed vocanti unumquemque pro arbitrio voluntatis propriæ parere. Habetur apud Prosp. lib. de Ingratis. Apud quem etiam habetur epist. ad Aug. Deum præscire salvandos, quos vidit propriâ voluntate obtenturos, consequenter inferebant, non esse determinatum prædestinatorum numerum. Verba sunt Hilarii: *Inde est quod & illud pariter non*

accipiant, ut eligendorum, rejiciendorumque esse definitum numerum non accipiant.

3. PROPOSITIO. Quam ita concipit circa prædestinationem Prosper in fine epistolæ ad Aug. *Pane omnium par invenitur, & una sententia, quâ propositum & prædestinationem Dei secundum præscientiam receperunt, ut ob hoc Deus alios vasa honoris, alios contumelia fecerit; quia finem uniuscujusque prævideret, & sub ipso gratiæ adjutorio, in qua futurus esset voluntate, & actione præsciret.* Sed in hac propositione non fuerunt hæretici: Admittebant enim in illa perseverantiam in gratia ex gratia, sed fuerunt hæretici, quia initium salutis ponebant ex nobis. Et quia aliâs sentierunt gratiam prædestinationis non esse gratiam peculiarem, ut videre est ex epistola Hilarii ad Aug. & quia docuerunt gratiam perseverantem frustrari actu, non admittebant donum quo non nisi perseverantes sumus. Hinc August. l. d. Bono persever. cap. 6. *Nolunt, inquit, isti fratres ita hanc perseverantiam predicari, ut non suppliciter emereri, vel admitti contumaciter possit. Ibi contumaciter possit, supponit pro actuali ejusdem amissione, ut textus ostendit.*

His propositionibus hæreticis opposuit Aug. gratiam, in primis quæ non tantum posse sed & voluntatem & actionem nobis tribueret. Habetur hæc propositio l. i. de gratia Christi c. 14. item 6. 8. 12. 13. 23. 24. 33. 35. 41. Prior ille textus ita se habet: *Per hoc, inquit, quando Deus docet, non per legis literam, sed per Spiritus gratiam; ita docet, ut quod quisquis didicerit, non tantum cognoscendo videat, sed etiam volendo appetat, agendoque perficiat; & isto di-vino docendi modo etiam ipsa voluntas, & ipsa operatio; non solum volendi, & operandi naturalis possibilitas adjuvatur.* Similia habet l. i. de peccatorum meritis c. 17. 25. 29. ibid. l. 2. c. 5. & 19. Deinde opposuit gratiam nobis cooperantem, de hoc innuit lib. de gratia & lib. arb. c. 17. & ante 16. 17. ait: *Ut ergo velimus sine nobis operatur, cum autem volumus, & sic volumus ut faciamus nobiscum cooperatur.* Opposuit denique gratiam, ita ut consentire vel non consentire postea sit libertatis illâ gratiâ adjunctæ: agens enim l. de Spiritu & gratia c. 34. sic loquitur: *Voluntas credendi non ideo tantum divino munere tribuenda, quia ex libero arbitrio est, quod nobis naturaliter concreatum est, verum etiam quod visorum suasionibus agit Deus, ut velimus, & ut credamus sive extrinsecus per Evangelicæ cohortationes, sive intrinsecus, ubi nemo habet in potestate, quod ei veniat in mentem, sed consentire vel dissentire propria voluntatis est.* His præmissis

RESPONDETUR ad Objectionem. Admississe S. Aug. admittere nos, admississe etiam Semi-Pelag. scientiam conditionatam, neque in hoc errasse; sed in hoc, quia dicebant, illâ notiâ pro initio salutis attendi ad merita merè naturalia. Exprimit hoc Aug. l. de gratia & lib. arb.

R. P.
H. MŁOD
J. ANOWSKI
T. B. M. K. E. Z.
D. V. T.

arb. c. 6. Si merita nostra sic intelligerent, ut etiam ipsa dona Dei esse cognoscerent, non esset reprobanda ipsa sententia: Quoniam verò merita humana sic predicant, ut ex semetipso habere hominem dicant, prorsus necessario respondet Apostolus: Quis enim te discernit?

Rectè de hoc argumento philosophatur Perez tribus condistingui nostram sententiam à Semi-Pelagianorum.

1. Objecto; Quia apud nos prævidentur opera ex gratia conditionatè dandà etiam ad initium salutis, quod illi negarunt. Auctoritas est citata in lib. de grat. & lib. arb. cap. 6. Si merita nostra sic intelligerent, &c.

2. Usu, quia ipsi pro meritis, vel demeritis conditionatis dicebant præmiari, vel puniri creaturas; quod etiam innuit illis verbis; Sed unde hoc talibus viris in mentem venerit, nescio? Ut futura, quæ non sunt futura puniantur, aut honorentur meritaparvulorum. De Præd. SS. cap. 12.

3. Scopo & fine; Scopus quem intendebant Semi-Pelagiani erat, ut ostenderent, cur hic potius vocetur quàm ille, recurrebantque ad hanc causalem, ideo vocatur, quia prævidetur (demus etiam sub adjutorio gratiæ) confensurus si, ad quam causalem nos non recurrimus, sed ad Deum ex misericordia vocantem. Scopus autem noster in præsentem est ostendere cur liberè vocemur. Sed Deo ex misericordia vocante. Hæc succinctè, diffusius tractata, vide de Gratia Dif. 5. Q. 3. N. 2.

Punctum Difficul-

tatis 2.

Respondetur ad Auctoritates S. Augustini.

OBJICITUR 2. S. Augustinum esse nobis oppositum. Ita Alvarez l. 2. d. 7. Salmanticensis num. 3. de Scientia Dei d. 10. principales Auctoritates referendæ sunt.

1. Locus est ex epistola 105. ad Sixtum: Ne quisquam existimaret, inquit, credentes sic ad ejus præscientiam pertinere, quò non credentes, id est, ut non eis fides ipsa desuper daretur, sed tantummodò voluntas eorum prænoscatur, mox adjungit, atque ait; Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum à Patre meo.

Similis est locus lib. de Prædestinatione SS. c. 17. & lib. de perseverantia in aliquot locis.

RESPONDETUR. S. Doctorem non negare præcitos credentes, sed negare contra Semi-Pelag. præcitos credentes credulitate de coelo sibi non datà. Quando autem S. August. dicit; Prædestinatione Deum præscire quæ fuerat ipse facturus, loquitur de præscientia visionis, & absoluta, non de conditionata: Nam conditionatæ prioritatem tribuit cap. 10. de Prædest. SS. & de bono persever. cap. 17. Ista igitur sua dona quibuscunque Deus negat, procul dubio donaturum se præscivit, & in sua præscientia præpara-

vit, vel per prædestinationem intelligit collationem gratiæ efficacis quæ collatione posita, præscit, quid esset facturus per illam gratiam.

2. Locus est. Quia per nos præscientia antecedit decretum voluntatis divinæ & prædestinationem; hæc autem est sententia Massiliensium, ut videre est, in epist. Prosperi.

RESPONDETUR. Error quem refert illa Epist. asserit, quòd ante prædestinationem præscita fuerint opera bona naturalia; quod nos negamus.

3. Locus est ex lib. de Prædestinatione SS. c. 14. ubi explicans illa verba Sap. 4. de sublato juvene: Non perverteretur, inquit, id dictum est secundum pericula vitæ hujus non secundum præscientiam Dei; quia hoc ait præscivit quòd futurum erat, non quòd futurum non erat. Similia habentur lib. 1. de Anima & ejus origine cap. 12.

RESPONDETUR. August. dictis locis non negare scientiam Conditionatorum; sed quòd non habeat scientiam futurorum sub conditione, quæ æqualeat absolutæ, dirigatque Deum ad præmiandum vel puniendum absolutè, quòd voluerunt, ut vidimus suprà, Semi-Pelag. sed præscivit secundum pericula vitæ, scilicet quòd esset casurus, si viveret in hac periculosa vitæ, quòd etiam nos colligimus bene. Immo ipsum illud ly dictum secundum pericula hujus vitæ, supponit hanc conditionatam; Haberet periculum si viveret; hinc affirmare dictum illud secundum pericula hujus vitæ, est affirmare dictum illud secundum præscientiam conditionatam. Unde etiam secundum nostrum modum noscendi, esset casurus; ad quem nostrum noscendi modum non rarò attendit Aug. pro quo citat Fulgentis suavis Concordiæ, d. 4. f. 1. locum Aug. lib. de Bono persever. c. 15. ubi agens de Monacho, qui è monasterio excefferat, ait, adhuc incertum esse, qualis sit futurus; quòd nullo modo intelligi potest, de incertitudine respectu Dei; cum agatur de re absolutè aliquando futura. Quo etiam modo explicari debet secundus ille locus consentiente ipso Joanne à S. Thom. d. 20. a. 2.

4. Locus est ex lib. 26. contra Faustum c. 4. ubi ait Augustinus; Futuritionem rerum ex Dei factura pendere; non autem antecedere voluntatem ejus; & lib. de bono persever. c. 17. ait; Si nulla est prædestinatio, quàm defendimus, non præsciuntur à Deo.

RESPONDETUR. Prioris loci sensus est, quòd nulla res sit futura, ad quam pro sua parte non concurrat Deus, unde existentia voluntatem ejus non antecedit: Secundi sensus est, quòd non præscierit finalem perseverantiam dependentem sub initium, à viribus naturæ, sed quòd ipsa perseverantia oriatur à prædestinatione: Nam ut videre est in epist. Hilarii ad Augustinum, admiserunt quidem Pelagiani gratiam finalem, sine quo dono perseverantes esse

esse non possumus; sed non admiserunt donum, per quod non nisi perseverantes simus; hoc autem donum quo non nisi perseverantes simus, admittunt Thomistae tanquam prædeterminativum. Trident: autem, & Aug. supra citatus, admittunt hoc donum, quo non nisi perseverantes simus; abjicere tamen illud possemus, licet non simus unquam abjecturi, seligente Deo auxilium cum quo praevidet nos operaturos. Semi-Pelagiani autem censebant, nullum tale auxilium dari, quod nos faciat non nisi perseverantes.

§. Locus est ex Prædestinatione SS. c. 9. ubi hoc propositio Præscientia præcedit propositum, seu prædestinationem, censetur esse propositio Semi-Pelagiana, hoc est per Salmanticenses ipsissima nostra: Jam autem quod propositum præcedat præscientiam, est propositio Aug. & cum allegaretur contra Aug. quod contra Porphyrium docuerit Christum apparuisse, quando debebat credituros in se, subdit Aug. *Cernitis me sine præiudicio latentis consilii &c. dicere voluisse, quod convincenda Paganorum infidelitati sufficere videbatur: quid enim verius? quam præscisse Christum D. qui, & quando, & quibus in locis in eum fuerant credituri: Sed utrum prædicato sibi Christo à se habebatur esse fidem? an Deo donante sumpturi? id est, utrum tantum eos præscierit? an etiam prædestinaverit Deus? querere ac discutere tum necessarium non putavi.*

RESPONDETUR. Cum ipse Aug. se explicet, quod nomine præscientiæ veniat fides ab illis et ipsis habenda; nomine autem propositi & prædestinationis fides à Deo danda, sequitur, quod negat præscientiam bonorum naturalium præcedere prædestinationem, quod & nos negamus. Nomine autem latentis consilii non intellexit decretum prædeterminans Thomistarum, sed intellexit gratiam prædestinationis, contra Semi-Pelagianos. Rursus nomine latentis consilii, veniebat selectio auxiliorum potius efficacium, prædefficientibus, quæ selectio est admirabile latens consilium Dei, ut colligitur ex Aug. ex Enchir. c. 95. *Tunc, inquit, non debuit quod nunc latet, cur apud quosdam non sunt istæ virtutes, quæ si factæ fuissent, egissent illi homines penitentiam.* Unde etiam Aug. non retractavit hoc, quod præcognoverit Christus, qui in eum essent credituri, ut docuerat ad Porphyrium, sed repetiit c. 9. l. 1. de Præd. SS. sed tantum retractavit l. 2. c. 9. Retract. quod videbatur dixisse nullos homines in Christum fuisse credituros, si venisset alio tempore. Hæc ergo tantum duo retractavit. In primis ideo, hoc tempore prædicatum fuisse Evangelium: quia prævidebantur consensuri, quasi si alio tempore prædicatum fuisset, non fuissent homines consensuri. Deinde retractavit, quod motivum, prædictum fuerit Evangelium non illis, sed consensu conditionatus prævisus: nam

similis consensus prævisus est Tyrionum, & tamen illis non prædicatum, rejicitque hoc in Divinam prædestinationem. Hocque solum vult retractasse Augustinum S. Thomas 3. p. q. 1. a. 5. ad 2.

Ad alias Auctoritates S. Doctoris, & Prosperi quas præcipue urget Joan. à S. Thoma explicandas notandum est, quod ut dixi, censuerint illi sub ipso gratiæ adjutorio, ita nos operari, ut ex solis viribus naturæ nostræ propriis, effectum illi gratiæ tribuerent, & non selectioni Divinæ, vel arbitrio gratiæ illâ adjuto. Si autem dicas hæc admisisse Semi-Pelag. in hoc non errant hæretici, sicut citavimus supra locum, qui incipit: *Si enim merita nostra &c.* cum hoc tamen stat, ut in hoc errarint, quia prævisa merita conditionata, etiam gratiosa, docuerant esse motivum, cur his potius detur gratia efficax, non illis.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur aliæ Auctoritates S. Thomæ &c. Scripturæ.

DE mente S. Thomæ commodè præfatur Falsolus q. 14. num. 342. non habemus locum expressum, in quo S. Thom. scripserit Deum scire futura conditionata libera ante decretum; hæc Adversarii habent locum in quo expressè dixerit scire post decretum. Nos pro nobis citavimus supra Auctor: Faciunt idem & Thomistæ. Ea quæ petitur ex divisione scientiæ alibi est soluta. Insuper

1. AUCTORITAS est ex l. p. q. 19. a. 7. ad 2. RESPONDETUR. Illo loco agere S. Thom. de prædictione effectuum necessariorum, qui videri & prædici possunt in dispositione causarum; nam in exemplum adducit mortem Ezechiae, quæ debebat esse effectus necessarius; effectus autem liberi non videntur in suis causis. Et si locutus est aliquando Deus de futuro spectato in causis, quare non loqueretur de spectato in suppositione sui ad se? Solet etiam adduci Auct. ibid. ex q. 14. a. 13. sed contra nos non facit, quia concedimus futuris conditionatis proportionatam existentiam, hoc est, conditionatam, dicimusque in illa posse præsciri futura.

2. AUCTORITAS est ex l. p. q. 14. a. 8. ad 1. Sed RESPONDETUR. Illo loco S. Doctorem non plus velle, quam quod scientia non sit causa rerum independenter à voluntate Divina; sed nego hanc, debere esse prædeterminativam.

3. AUCTORITAS est. Quæ utuntur Salmanticenses ex q. 6. de ver. a. 3. ad 4. ubi S. Thom. docet: Futura quæ pendent à causis secundis liberis nosci à Deo per scientiam absolutam, & absolutum decretum, sine hoc, quod expectet ea, quæ sunt à causis secundis, ut ibi videat effectus

H

secutu-

secuturos secundum certitudinem conditionalem antecedentem. Ita hanc objectionem ex mente eorundem proponit Fulgenſis, illique reſpondet, quòd ſcilicet illo loco propoſuerit ſibi argumentum S. Tho. omnem ſcilicet certitudinem, quæ eſt cum ſuppoſitione alicujus non eſſe abſolutam, ſed conditionalem: ſicut non eſt certum abſolutè quòd ſol cauſet fructum in planta, ſi cauſet ſub hac conditione, ſi virtus generatiua in planta fuerit bene diſpoſita, conſequenterque certitudinem prædeſtinationis non eſſe abſolutam, ſed conditionalem tantum, ſi ſit cum præſuppoſitione cauſæ ſecundæ: Reſpondet autem S. Tho. & concedit, quòd ordo prædeſtinationis ſupponat voluntatem humanam; nihilominus habere abſolutam certitudinem; eò quòd cauſa ſecunda præſuppoſita, ad inducendum prædeſtinationis effectum, etiam ordini prædeſtinationis ſubjaceat. Quafi diceret, quamvis præſupponatur etiam creata libertas; quia tamen poteſt illam Deus ſeſtere efficaciter ſi voluerit, ſit, ut habeat de prædeſtinatione certitudinem abſolutam, ſicut ſol haberet de fructu, ſi poſſit plantæ vim generandi indere. Paulo aliâ methòdo eadem difficultas ſolvitur, quòd ſcilicet prædeſtinationis certitudo non ſit conditionata, eſſet autem conditionata ſi penderet ab hac cauſali, ſi præparetur. Sed etiam per Nos certitudo prædeſtinationis eſt abſoluta: quia ex vi prædeſtinationis non ſequitur, hæc certitudo ſalvabitur, ſi præparabitur, ſed ſalvabitur quia præparabitur, ipſa prædeſtinatione, quæ eſt, præparatio mediorum.

SEQUITUR Papalis Auctoritas, Clem. VIII. qui apud Fulgenſem, d. 4. f. 4. n. 4. contra quendam Carmelitanum tuentem noſtram ſententiam (fuit iſ Bovius Regens ad S. Mariam trans Tyberim) ſic fertur argumentatus: Quæſivit Pontifex quid præſciret per illam ſcientiam Deus: Reſpondit Carmelitanus bonum uſum liberi arbitrii; Quærit ulterius Pontifex, vel præſcivit uſum liberi arbitrii, quem natura erat factura, vel quæ gratia? Si primum; Ergo eſt error Caſſiani; Si ſecundum; Ergo eſt id contra ſententiam Molinæ.

RESPONDETUR. Molinæ doctrina eſt, bonum illum uſum liberi arbitrii conditionatum, eſſe ex gratia, conditionatè danda.

AUCTORITATES aliquæ ſacræ Scripturæ ſolent etiam adduci; ſed illæ inferius attingentur: nunc urgent Salmant. illud Pauli 1. Cor. 4. *Quis enim te diſcernit?* nos autem diſcretionem noſtri à reprobis committimus libero arbitrio.

RESPONDETUR. Literalem ſenſum hunc eſſe, naſti eſtis meliores Catechiſantes, & quòd naſti ſitis meliores, non eſt opus veſtrum. Quid ergo ſuperbiris? Sed quia communiter hic locus accommodatur etiam ad diſcretionem per gratiam, ſic aliter ei ſatiſſat. Diſcretio per nos nec in ſtatu abſoluto nec in conditionato ſit contra ſcripturam. Non in poſteriori; quia pro illo nulla

ſit diſcretio; æque enim probi ac mali, prævidentur pro illo ſtatu malè & bene operaturi, & pro ſtatu etiam conditionato illam bonam operationem referimus in gratiam conditionatè dandam. Pro ſtatu etiam abſoluto, non ſit à nobis diſcretio per vires naturæ, ſed per collationem auxilii efficaciſ, & operationem ex vitibus illis elicitam, ita ut non ſolus Deus, nec ſolus ego, ſed gratia Dei mecum operetur.

DIFFICULTAS III.

Solutio Objectionum preſſius Theologicarum.

OBJICIT 1. Nazarius. Hæc ſcientia derogat univerſali & perfectiſſimæ providentiæ Dei: quia ſolum ponitur, ut præordinet Deus ac decernat creationem liberi arbitrii, nihil de conſequentibus actibus decernendo; ſed quoad illos ſe merè ſpectatorem, & approbatorem ſi boni ſint exhibendo.

RESPONDETUR. In Noſtris principiis ex præſuppoſitione ſcientiæ mediæ format Deus prædeſinitiones actionum, ergo apparet, quòd ad illas non habeat ſe tanquam merè ſpectator. Idem ſalvatur in principiis negantium prædeſinitiones: quia ſcilicet Deus tribuit vires ipſas agendi, hoc eſt auxilia gratiæ, ſeligit ex auxiliis potiùs efficaciæ, ratione cujus ſelectionis habet, ut ponatur actio, quam ipſe intendit: Et ſicut non eſſet ſolum ſpectator, qui luſtatori etiam robur daret, ita & in præſenti. Ad alia ſolvenda

NOTO. Quòd non ſit præcipuum in cauſa libera applicatio ad operationem, ſi nomine illius veniat prædeterminatio; quomodo enim eſt præcipuum in cauſa libera, quod deſtruit libertatem? concedimus autem applicationem perfectam à Deo ratione oblationis auxilii, excitationis per illuminationes, & alias gratias prævenientes, quæ ſunt in nobis ſine nobis, ſelectionemque auxiliorum eſſe præcipuam applicationem; quæ ipſa auxilia dicunt vim efficacem, licet non prædeterminantem.

OBJICIT 2. Alvarez d. 7. Poſitâ ejusmodi præſcientia antecedente decretum, videtur ſequi bonum uſum liberi arbitrii à conſtellatione aliqua cœleſti, vel complexione haberi; multisque inquit in quid illa determinatio ad bonum reduci poſſit? ſi non in gratiam prædeterminantem.

RESPONDETUR. Bonum uſum liberi arbitrii & determinationem non haberi à conſtellatione; ſed ab auxilio & à voluntate adjutâ & elevarâ; & quamvis cum tali auxilio maneat indeterminata antecedenter, eò quòd & ipſa voluntas, & auxilium ſit indifferens; non manet tamen indeterminata ex conſequenti, ſcilicet quia poſito auxilio efficaci, poſſet quidem non operari, inſallibiliter tamen ſit operatura. Quod autem

areem dicit Alvarez sequi exinde, quod foret
nunc voluntas grati à adutà determinata per na-
turam ad unum, si cum gratia seipsam determi-
naret, est verum hoc sensu, quod scilicet habeat
vires & capacitatem naturalem, quæ adjuta gra-
tiâ possit se determinare ad effectum gratiosum.
Sed non hoc sensu, est per naturam determinata
ad unum, quod non liberè, vel quod solis viribus
naturæ, possit illum actum ponere. Assumit e-
tiam duo difficilia Alvarez, nempe, quod natura
voluntatis consistat in facultate ad utrumlibet;
& tamen quod non possit se determinare ad u-
nam non nisi partem.

Obicit 3. Idem. Positâ nostrâ sententiâ
videtur dari ex parte nostra ratio prædestinationis
vel saltem conditio sine qua non; quod non
est admittendum. Ant. prob. Præscientia con-
diti onata supponit prædestinationi; Ergo ob-
iectum ejusdem non pertinet intrinsece ad i-
llam prædestinationem; nec est pars vel effectus
illius; Ergo ante decretum prædestinandi Pe-
trum ad gratiam, & gloriam præsupponitur ne-
cessario ex parte ejusdem Petri, quod ex innata
libertate sit consensurus Deo vocanti ex hy-
pothesi, quod constituatur in talibus circum-
stantiis, & cum talibus auxiliis. Quod ipsum
petrius aliter & aliter proponit.

RESPONDETUR. Si Antecedens hoc sensu
sumatur, consensus conditionatus præcisci debet
ad salvandam libertatem, præsupponique præ-
destinationi, ut postea ex sua voluntate (si præ-
destinationem non est post absolute prævisa merita)
hunc potius assumat Deus, quam illum, est ve-
rum. Si autem faciat hunc sensum, quod determi-
net Deum, ut hunc potius quam illum præde-
stinet, falsa est; quia pro illo statu tam reprobi
quam electi pares sunt, uterlibet habens con-
diti onata merita, vel demerita; hinc fit ut as-
sumptio à Deo, in aliud principium referri de-
beat. Probatio Ant. assumit aliquid dubium:
scilicet ex innata libertate consentit, sensum
faciat, quod in illo consensu, non indigeat gra-
tia influente, elevante, complente, falsa est; Si
faciat hunc sensum, quod gratia hæc, indiffe-
rentem illum relinquit, & imprædetermina-
tum, vera est. Positâ autem illa prævisione de fu-
tura operatione sub tali hypothesi, nondum omnia
sunt salva & expedita, adhuc est necesse proce-
dere Deum ad amandum huic potius gloriam,
magis procedere ad voluntatem de implenda il-
la hypothesi, in qua prævidebatur operaturus;
et in nostris principiis debet procedere ad ipsas
prædefinitiones, quarum objectum non est volun-
tas hypothesicos; hanc enim omnes Nostrates
admittunt; sed est voluntas efficax ipsius actus.

Ad solvendas varias objectiones quas Tom. I.
De scientia Dei adfert Joannes à S. Tho. op-
pugnans scientiam mediam ab inconvenienti-
bus, cum pro primo inconvenienti ponat quod
hæc scientia sternat viam ad Semi-Pelagianis-

mum; ad hoc jam supra responsum est. Et
quamvis Semi-Pelag. finalem perseverantiam
admisserint; in multis tamen circa illam erra-
bant, ad quæ obijciens reflectere debuit, ut cum
perseverantiam non tribuerunt gratiæ præsentī,
in qua aliquis decebat, sed meritis conditi-
onalibus, ut cum sine ulla restrictione illam fru-
strari posse dicebant, ut cum consensum illi in
vires naturæ omnino referebant, ut cum nega-
bant prædestinationem esse speciale benefici-
um, ab aliis distinctum, quæ cum nos nege-
mus, fit ut nostra sententia non sit Semi-Pelag.
quæ omnia Auctoritatibus supra illustrata sunt.

INSTANT aliqui: Qui est causa præscientiæ,
erit quoque causa prædestinationis; noster autem
consensus conditionatus est causa præscientiæ, si
enim non esset consensus non esset præscientia.

RESPONDETUR. Negando consensum no-
strum esse causam præscientiæ; sed solum termi-
num determinantem, ut hæc potius pars nosca-
tur sine ullo influxu in scientiam. Deinde hic
ipse consensus per nos, est effectus gratiæ. Ad
alia solvenda

NOTO. Quod à providentia communi per
nos non sola infallibilitate distinguatur præde-
stinatio; sed inprimis speciali favore, quod hic
potius eligatur, favore item selectionis medio-
rum efficacium. Unde per nos non reducitur
prædestinatio ad solum præciscitum usum liberi
arbitrii, sed præscientia illa supposita in favorem,
ut dixi, & decretum Divinum. Unde etiam
circa Electos est specialis Dei providentia per a-
morem electivum, & per selectionem medio-
rum. Unde præter præscientiæ infallibilitatem,
reperitur illic infallibilitas ex decreto prædesti-
nandi, infallibilitas ex decreto hypothesin po-
nente, infallibilitas ex auxiliis efficacibus super-
naturalibus. Denique per nostra principia ex
prædefinitionibus.

Addi ad reliqua posset in Disputationibus an-
te Papam habitis, non assumpsisse Societatem o-
mnes propositiones Molinæ defendendas; sed
solum quod attinebat ad salvandam libertatem
cum prædestinatione & præscientia.

Ad multas ex his Objectiones aliter respon-
deri debet in principiis eorum, qui dicunt nos
prædestinari post absolute prævisa merita, à qua
tamen questione, & principiis illius cæteroquin
probabilibus, interim abstinendum. Ad alia
solvenda

NOTO ulterius, quod Deus in sua etiam
prædestinatione prævideat, quid faciendum sit
à nobis; & quod prædestinatio non solum
serviat ut Deus purificet conditionem, sub qua
præsciebatur eventus futurus; sed quod etiam
ipsummet decretum sit specialis favor Divinus,
qui ostenditur potius Electis. Unde ut trans-
eat illud futurum conditionatum in absolutum,
est necessaria specialis providentia, quæ non
habetur circa reprobos; quia per nos format de-
cretum

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tom. I. et Z.
D. VI
S.

cretum de conferendâ gloriâ, imò & prædeterminationes, consequenter illic est non tantum voluntas purificandi conditionem, sed & voluntas illa amativa & electiva Electorum. Quando autem S. Augustinus lib. de prædest. SS. c. 17. dicit, quod Deus prædestinatione suâ futura sua facta præsciat, promittatque fidem Gentium non de nostrâ voluntatis potestate, sed de sua prædestinatione, nec tantum promittit, quod potens est præscire; sed quod potens est facere; ea omnia in Nostris principiis salva sunt: Nam absolutè futura in sua prædestinatione per scientiam visionis noscit Deus, fides item Gentium non est de potestate illarum naturali, sed indiget gratiâ: quam quia Deus potest conferre, non solum potens est præscire, sed & potens facere.

NOTO denique. Quod ipsa prædeterminatio adferat etiam secum sibi propriam infallibilitatem in causando, tam enim decretum Dei efficax, quàm ipsa præscientia falli non possunt; per quam prædestinationem, facit Deus in statu absoluto id quod eligit, in sententia præcipuè tenente prædestinationem, non fieri ex prævisis absolutè meritis. In sententia autem, quæ non nisi post prævisa absolutè merita ponit prædestinationem, adhuc facit Deus id quod eligit; quia illa ipsa opera sunt facta Dei, utpote ex gratia illius profecta.

OBJICIUNT 3. Salmantienſes apud Fulg. d. 4. S. 3. Si daretur scientia Conditionata independentè à decreto, nosceret Deus quod si Petrus talia auxilia haberet perseveraret; ex hoc autem ipso sequeretur, quod prædeterminatio non esset causa mediorum efficaciter conducentium ad vitam æternam.

RESPONDETUR. Respectu auxiliorum sub conditione dandorum & conditionati consensus, non est causa, prædeterminatio hæc enim sumpta prædestinatione efficaci ad gloriam non præcedit præscientiam actuum gratorum conditionatè futurorum, sed neque illa sunt media efficacia conducentia ad vitam æternam: quia in illis meritis & auxiliis, pares sunt reprobi cum prædestinatis; & tamen in ratione mediorum efficaciter conducentium sunt inæquales; jam autem respectu auxiliorum absolutè futurorum, & efficaciter conducentium, est causa prædeterminatio, & ratione sui, & ratione selectionis mediorum. Ad alia solvenda quæ adferunt.

NOTO. Quod ut formetur propositio præfenti difficultati serviens, non debet dici, si Judas creetur, morietur in peccato, sed potius moreretur in peccato; ejus Contradictoria est hæc, si Judas crearetur, non moreretur in peccato: pro statu conditionato potest utraque illa Contradictoria esse vera, ratione diversarum circumstantiarum, diversæ determinationis &c. quia ergo pro variis circumstantiis poterat esse vera illa, si Judas crearetur, non moreretur in

peccato, fit, ut Judas in aliis circumstantiis, prædestinari poterit.

NOTO rursus. Quænam scientia dirigat Deum ad collationem auxilii conditionati: quod enim dirigat aliqua, ratio est, quia collatio illius auxilii non est sine voluntate, voluntas autem non est sine cognitione; cognitio autem hæc in Deo, non potest esse opinio, & error. Ergo scientia.

PORRO, hæc scientia directiva collationis auxilii conditionati non est scientia visionis; hæc enim est circa exercitam existentiam: non etiam est scientia conditionata; quia ante objectum conditionatum non datur, nisi velis ponere processum in infinitum; jam autem cognitio directiva illius collationis auxilii antecedit statum conditionatum: dirigitur itaque Deus in illa collatione ab ipsa scientia simplicis intelligentiæ, quæ ne cæco modo agat, sufficit, quod agat ex notitia virium, potentium ponere ex gratia effectum illum conditionatum. Quare autem hæc sola scientia non sufficit ad dirigendum Deum in collatione auxilii pro statu absoluto, sed ordinariè per Nostris requiritur scientia conditionata, ne Deus cæco modo agat; hoc inde est, quia ante futuritionem absolutam præscibilis est futuritio conditionata, & præsciri debet à prudenti, multò magis omniscio Intellectu, hinc si Deus non præsciret illud conditionatum, quod potest & debet præsciri, cæco modo ageret: quia verò ante statum conditionatum nihil est præscibile prius præter possibilitatem, quam attingit scientia intelligentiæ, fit, ut illa solâ directus Deus in collatione dicti auxilii non dicatur cæco modo agere.

OBJICITUR 4. Si daretur illa scientia, vel esset in potestate operantis facere pro statu absoluto, ne Deus habuerit hanc scientiam, vel non est in potestate operantis: si est, contra est, quia quod præfuit ab æterno, non est in mea potestate facere, ne præfuerit; & cum sit de fide, Antichristus peccabit, quomodo erit in illius potestate, reddere falsum illum articulum? Si autem non est in potestate, contra erit: Tum, quia oppositum sentiunt 29 DD. citati à Quirós d. 47. ad initium, & inter alios S. Thomas. Tum, quia non posset tunc salvari libertas creaturæ.

RESPONDETUR. Esse in potestate pro statu absoluto facere absolutè loquendo ne præfuerit scientia, v.g. peccati: sed non est in potestate ex suppositione; est quidem absolutè in potestate, quia habet potentiam liberam ad ponendum illud objectum, quod si non poneret, non fuisset illius scientia objecti, quæ scientia futuritionem absolutam præcedit duratione, non suppositione; non est tamen in potestate ex suppositione; supposito enim, quod verum sit ex suppositione pro statu conditionato illum operaturum, nec facturum negationem operationis

ex

ex hac suppositione non potest non operari; necessitas autem ex suppositione, ut infra dicitur, non tollit libertatem.

OBJICIT sibi 5. Perez, si hypothesis scientiæ mediæ non est prædeterminata ad unum; Ergo posset accidere ut Deus sciret nullum auxilium constitutum talis hypothesis esse efficacem, consequenter Deus ante omne suum decretum experiretur, se impeditum ad prædestinandum hominem salva libertate.

RESPONDETUR. Quamvis objectum scientiæ conditionatæ non sit prædeterminatum ab extrinseco; sufficit ut sit determinatum ex suppositione. Deinde sicut Deus noscit in gratia efficacia posse illam non fortiri effectum; de facto tamen fortituram; ita noscet quod posset non salvari aliquis cum talibus imò & omnibus auxiliis, quod tamen sit salvandus. Ad quod alludit Aug. quod Deo volenti salvare nullum humanum resistat arbitrium, præcipue cum nunquam possit ita crescere malitia humana, quin sit superabilis à bonitate Divina. Pro quo citari possunt etiam aliæ Auctoritates Aug. ut in Enchir. cap. 96, ubi adducens illum locum, *In manu tua Domine universa sunt posita*, subdit, *neque enim veraciter ob aliud vocatur omnipotens; nisi quia quicquid vult, potest, nec voluntate cuiusque creature voluntatis omnipotentis impeditur effectus*. Similia habet Lib. ad Simpl. q. 2. ubi cum posuisset etiam Esau potuisse salvari subdit; *Cum enim Deus deserit non sit vocando, quomodo ad se ipsum moveri potest, quis etiam dicat modum quo ei persuaderetur, ut crederetur etiam omnipotenti Deo desuisse*.

OBJICIT 6. idem. Duplex potest cogitari scientia mediæ, quædam directa noscens conditionatum objectum; quædam reflexa mediæ, quia Deus antequam habeat ipsam directam scientiam, quæ videat, quid sit facturus Petrus; videt quid forte esset Deus facturus, si habuerit scientiam directam, v. g. affirmantem peccatum. Unde videtur contingere posse, ut Deus videat illam peccandi libertatem collaturam si viderit Petrum non esse peccaturum, vel videat non collaturam libertatem, si viderit peccaturum. Porro hæc scientia reflexa non est in potestate Petri sive enim ipse sit peccaturus, sive non, Deus habebit hanc scientiam mediæ reflexam, ergo non potest à Petri libertate pendere existentia ejus scientiæ. Ex quo ulterius sic arguitur. Hæc scientia mediæ reflexa habet connexionem cum negatione peccati Petri; & tamen potest relinquere libertatem peccandi Petro; Ergo ulterius potest dari scientia inevitabilis à nobis, quæ non tollat libertatem, & habeat essentiali connexionem cum eo, quod liberè ponetur à nobis, scilicet cum negatione peccati.

RESPONDETUR. Hanc priorem, quam Perez vocat reflexam non posse talem rigorosè dici quia reflexa semper præsupponit directam e-

jusdem rationis; quicquid sit de voce, admittimus talem cognitionem possibilem; negamus tamen illam dari de facto, in quantum dicit; quod illa scientiæ prævidendo Deus, quod sit peccaturus Petrus, non det ei libertatem non peccandi; quod dici non potest; alias non liberè peccaret, adeoque nec peccaret. Sed pone etiam peccaturo dari libertatem ut peccet, eritne illa antecedens scientia nobis inevitabilis? Ad quod dici potest, fore inevitabilem, si sumatur secundum utrumque divisionis membrum; sicut etiam nobis inevitabile est, in hac occasione, vel consentire vel non consentire; illa autem connexio essentialis ejusdem scientiæ cum eo, quod liberè à nobis ponitur; non destruet libertatem; quia illa connexio erit non nisi ex consequenti, & ex suppositione futuritionis conditionatæ, quæ simpliciter dependet à nostra libertate.

OBJICIT sibi 7. Haunoldus lib. 1. num. 14. Hæc scientia est inutilis, quia non servit ad eum finem ad quem obtinendum est excogitata, nempe ad dirigendum Deum in suis decretis; Ut enim sic serviret, deberet scientia mediæ, videns v. g. Petrum peccaturum si Deus illi daret Auxilium A deberet inquam posse Deum dirigere ad nollendum dare auxilium A, quia Petrus dissentiret. Ergo posset verificari hæc propositio: si Petrus dissentiret cum auxilio A, Deus illud non daret. Atqui hoc dici non potest; hac enim ratione possent esse simul veræ hæc duæ propositiones, si Petrus haberet auxilium A dissentiret. Si Petrus dissentiret cum auxilio A, Deus illi auxilium A non daret. Non potest autem dici illas propositiones esse veras. Quia hæc duæ propositiones inferunt conclusionem involventem manifestam contradictionem, hoc modo. Si Petrus haberet auxilium A dissentiret, si Petrus dissentiret non haberet auxilium A. Ergo si haberet auxilium A non haberet auxilium A quæ est manifesta contradictio.

RESPONDETUR. Servire scientiam conditionatam ad dirigendum Deum in suis decretis, adeoque dirigere Deum ad nollendum dare auxilium A, quia Petrus cum illo dissentiret. Quoposito concedo utramque illam propositionem esse veram, sed nego ex ea sequi conclusionem falsam & Contradictoriā involventem. Nego enim illum syllogismum esse in forma, nam deberet esse in prima figura & tamen habet Minorem negativam. Ponendo autem quod iste syllogismus sit Galenicus, ponendoque secundam ejus propositionem pro Minori, advertetur non confici tunc syllogismum primæ figuræ. Non est ergo mirum, si pro arbitrio assuatur non Conclusio; Sed propositio ex ea sequi duo Contradictoria. Aliter hoc argumentum solvit obiciens Num. 316.

INSTAT. Idem admissa scientia conditionata, sequeretur hominem posse impedire actum

H 3

primum

R. P.
H. M. LOD
Janowski
Tom. 1. et 2.
D. VI

primum proximum requisitum ad ipsum Actum secundum liberum, quod utique tam est impossibile, quam impossibile est, Actum secundum posse esse, sine actu primo proximo, quem essentialiter præsupponit. Seq. autem probatur, nam auxilium pertinet ad Actum primum proximum, tam ipsius consensus quam dissensus, atqui auxilium esset impedibile per dissensum, quia scilicet si Deus videret dissensum sub conditione ponendum, non daret hoc auxilium. Ergo actus proximus esset impedibilis per actum secundum.

RESPONDETUR. Admissa scientia conditionata, posse quidem hominem impedire actum, primum proximum sed ita ut simul sequatur impedito actus secundi unde auxilium illud esset impedibile per dissensum, nec Deus daret hoc auxilium si videret dissensum, sed nego quod si daret adhuc, tunc fieret consensus.

DIFFICULTAS IV.

Solvuntur Argumenta ex locis magis Philosophicis.

OBJICIT 1. Joan. a. S. Thoma quam etiam objectionem pluribus urget Oviedo Ph. Cont. 10. p. 4. Quia non potest explicari scientiæ conditionatæ objectum, nam per illam Deus nescit, quod v. g. Petrus faceret hoc, si in tali occasione poneretur, & similiter si haberet concursum Dei exhibitum; posito autem concursu ex parte conditionis, objectum reddetur necessarium: si enim ponatur concursus Dei est æternè verum, quod talis effectus fiat.

RESPONDETUR. Concursum Dei dupliciter nos spectare posse. 1. In actu primo, & sic spectatus est indifferens ad utrumlibet; est enim ipsamet omnipotentia, hic & nunc, ad utrumque parata, ex iis quæ voluerit creatura: ex tali concursu non sequitur, ut necessariò fiat etiam conditionatè objectum; & talis concursus ingreditur objectum scientiæ conditionatæ, adeoque nec illud reddit necessarium. 2. Potest spectari concursus Dei in actu secundo formalis, exercitus, secundum sua connotata spectatus, & sic dicit ipsamet operationem creaturæ; sic spectatus concursus est necessarius, sed ex suppositione; sicut est necessaria ex suppositione, ipsamet operatio, sicque spectatus concursus non ingreditur per modum causæ ipsamet objectum scientiæ conditionatæ, utpote cum sit idem cum ipsa operatione, alias objectum illius scientiæ haberet hunc sensum: Erit operatio creata Petri: quia erit operatio creata Petri ex parte Dei. Objectum autem illius scientiæ, directè dicimus, esse ipsam operationem conditionatam liberam; cuius causas, si quæras? dicimus esse, ipsam voluntatem conditionatè operaturam, & ipsum concursum Dei in actu primo

indifferentem, quoad esse acturi, eò quod possit illo non uti creatura. Dixi esse indifferentem quoad esse acturi, non autem quoad esse activi; quia illud primum, dicit exercitium ipsum, quod potest non sequi, posterius dicit vim agendi, ad quam habendam ille concursus non est indifferens. Ad alia solvenda

NOTO 1. Indeterminatio, quæ nascitur ex defectu virtutis agendi dicit imperfectionem, & potentialitatem ad activitatem; sed indeterminatio ex contemperatione ad libertatem, non dicit imperfectionem, cum salvare libertatem quod est annexum causæ primæ, non sit imperfectio. Quamvis autem ille concursus non sit magis connexus, v. g. cum dissensu in ordine ad securitatem, potest enim non sequi; est tamen magis connexus in ordine ad vim agendi: quia v. g. auxilium concursurum ad amorē Dei, non habet vim concurrendi ad odium Dei; confert autem ille concursus non tantum ut videatur conditionata operatio sub formalitate libertatis, sed etiam ut videatur sub formalitate determinatæ, eò quod illa determinatio voluntatis, non fiat sine concursu Divino.

NOTO 2. Immerito imaginari obicientem, quod concursus pro statu absoluto in actu primo spectatus, non offeratur adhuc indifferens; licet enim concursus in actu secundo non sit concursus indeterminatus, utpote identificatus operationi per Nostros, cum limitationibus jam additis, nihilominus ipse concursus in actu 1. spectatus, potest esse ad utrumlibet; immo etiam hæc propositio pro statu absoluto, concurret Deus cum Petro ad consensum; Ergo consentit; est propositio nonnisi ex suppositione necessaria, ex qua suppositione etiam in statu conditionato, erit necessaria propositio conditionata, quæ suppositio non tantum non destruit libertatem; sed est requisita, ut determinatè unum nonnisi tanquam verum, possit attingi extremum.

NOTO 3. Debere necessariò præintelligi, quod Deus nolit subtrahere concursum, si creatura velit; determinationem plenam relinquendo creaturæ, & quidem si sit ordo supernaturalis gratiæ adjunctæ, qui concursus ex suppositione, sit determinatus. Unde ulterius dicimus, quod ante exhibitionem sui concursus, non videat Deus etiam conditionatam operationem creaturæ; quem tamen ne temerè exhibeat, dirigatur à scientia, ut dixi, simplicis intelligentiæ, nec facit fortuitò: quia facit ex exigentia tituli causæ primæ, nec exponit se periculo frustrandi illius concursus; quia ille nec ex suppositione antecedenti, nec ex consequenti est determinatus ad unum, quomodo ergo dicendus erit frustrari? cum frustratio sit nonnisi determinati. Tota autem hæc indifferentia & indeterminatio in concursu, non est indeterminatio in ratione Entis, sed in ratione acturi.

OBJICIT

Objicit 2. Nazarius; Scientia hæc conditionata est aliquo modo per nos libera; libertas illius salvari per hoc, quia objectum illius non est necessarium; ita autem libertas scientiæ Divinæ salvari non potest, quia libertas Divina non dependet à rebus.

RESPONDETUR. Libertatem Divinam entitativè & elicitive non pendere à rebus, pendere terminativè, qualis nexus habetur etiam in Omnipotentia respectu creaturarum, & in scientia simplicis intelligentiæ respectu possibilium.

Ad alia circa eundem terminum solvenda

NOTO 1. Quod libertas Divina non tantum sit causarum indifferentium, sed etiam versatur circa objecta indifferentia, licet ab illis, non pendeat, tanquam à causa, sed tanquam à termino, ut pendet Omnipotentia, scientia simplicis intelligentiæ &c. à suis terminis. Immo quod Deus sit causa rerum id ad præsens non spectat: sicut enim homo aliquid liberè nescit, si sint objecta non necessaria, licet illorum causa non sit applicando scilicet se liberè, ad penetrandum contingens objectum; ita posset facere & Deus. Nec inde sequitur Deum non esse primum Ens, & Ens se totum, sicut nec sequitur id ex connexione Omnipotentiae, & scientiæ simplicis intelligentiæ cum suis terminis, præcipuè cum hoc ly primum, & ex se Ens, non hoc importet, quod Deus alia à se noscere non possit; sed quod à nullo, sit positus principio. Et certe si nolimus de verbis disputare, dependere notitiam Divinam, vel potius connecti cum creatura, creaturæ terminari, nihil aliud est, quam quod noscat, & attingat creaturam.

NOTO 2. Quæ adfert de relatione consequente operationem Divinam, tam immanentem, quam transeuntem subobscura sunt; clarius loquendo videtur hoc velle, quod scilicet actualis relatio prædicamentalis, quam habet Omnipotentia ad creaturas, exigit existentiam illam actualem, quam existentiam actualem non exigit, v. g. Intellectio Divina. Sed universaliter falsum est, quod nulla intellectio Divina requirat existentiam quandocunque actualem; requirit enim illam scientia visionis; sed hoc probari non potest, quod possit esse aliqua relatio ad creaturas, qualis est in notitia noscente creaturas, quod inquam possit esse sine termino, qui v. g. sint creaturæ. Et si per illum potest effectus dependentia in actibus transeuntibus Divinis, cur non poterit esse in actibus immanentibus? cum nullibi hæc connexio importet dependentiam Dei à creaturis, quæ sit dependentia causalitatis.

NOTO 3. Universaliter scientia pendet ita à possibili, tanquam termino, sicut mensura à mensurabili; & sicut posita cognitione Chimæræ, non est necesse rationem realem referendi, esse in ipso termino non existente, immo impossibile, ita nec id requiretur in aliis relationibus co-

gnitionum ad scibile, quod etiam contingit in omnibus relationibus transcendentalibus, quæ ad suum esse, non deponunt existentiam termini. Bene etiam dici potest, quod objectum habeat rationem mensuræ aliquo modo respectu scientiæ, sicut enim si res vel longior vel curtior sit, non est commensurata huic mensuræ, nec mensuratur hac mensuræ; ita si prædicata pauciora vel plura, vel alia, notitia perfectissime noscens importet, non erit huius objecti notitia, unde objectum, scientiam illam adstringit, ut non nisi hæc prædicata in se noscat quæ præhabet in se objectum.

Objicit 3. idem. Omnis actus causæ intellectualis provenit ab ejus potentia, vel ut natura est & ad unum determinata, vel ut libera est; Si primo modo procedat, est scientia necessaria; Si secundo, est libera: qui ergo dabitur locus scientiæ conditionatæ tanquam mediæ?

RESPONDETUR. Quidquid sit de formalitate mediæ, actus scientiæ conditionatæ erit actus causæ intellectualis liber, non quidem liber antonomastice, hoc est, attingens objectum post decretum; liber tamen, hoc est, attingens objectum, quod poterat non esse.

URGENT etiam solet, quod hæc scientia tollat libertatem, eò quod interat infallibilitatem, & quod antecedit nostram operationem. Sed communis responsio est, quod non tollat libertatem, eò quod antecedit durationem, sed non suppositionem, cum procedat non nisi ex suppositione conditionatæ operationis, ad quam conditionatè erat homo liber.

Objicit potest 4. Ex iis quæ sibi opponit Esparza q. 18. Cognoscens conditionatè aliquid apprehendit ad modum existentis conditionatè, quod re ipsa non existit; dum enim dicitur ly: si existeret talis vocatio, particula si, ad hoc adhibetur, ut significetur, talem vocationem non existere, seu præscindi ab eo, quod sit verum an existat, vel non existat à parte rei; & tamen apprehenditur ad modum existentis, & sumitur ab intellectu tanquam existens; Ergo in intellectu judicante purè conditionatè, datur necessaria fictio aliqua, saltem secundum quid, & apprehensiva; repugnat autem Deo fictio, utpote cui competit perfectio, cognoscendi stans in conformitate cum objecto, adeoque excludens fictionem.

RESPONDETUR. Deum cognoscere illam conditionem non per modum existentis absolute; hoc enim esset illum fingere, cum de facto absolute non existat; cognoscit tamen illam conditionem conditionatè existere, dicendo; si existeret, quod non est fingere, sed conformiter objecto res noscere.

Objicitur 5. apud eundem. Nemo ita desipere potest, ut concipiat judicia & decreta conditionata, simul cum absolutis, circa eandem rem, atque pro iisdem circumstantiis: quis enim

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tom I, k. 2:
D. VI
S

enim ita desipiat, ut cum intueretur lucentem Lunam, simul diceret, si luceret Luna, eam intuerer? Deus autem habet simul decreta absoluta circa omnia & singula creata, nihilque est, quod non intueatur ut existens absolute, vel absolute non existens.

RESPONDETUR. Inprimis ipsum Antecedens indigere sua moderatione; cum enim video Lunam, & dico, video Lunam lucentem, cur etiam simul dicere non possem, quod vera fuerit hæc conditionata, si luceret Luna, illuminaret, vel viderem illam? tunc ergo solum conditionata est stulta, & desipientium, conjuncta actui absolute, quando conditionata, virtualiter infert negationem status absolute: quia autem in Divino intellectu conjunctio notitiæ circa futuritionem conditionatam, non infert negationem futuritionis absolute; quando illa dari debet; fit, ut actus illi in Deo compati se possint. Rursus adhiberi posset doctrina ipsius Esparza, qui dicit stultum esse adungere cognitionem conditionatam cognitioni absolute jam præexistenti re & ratione; secus sentiendum si nulla absoluta cognitio præcesserit. Et sicut si præcessisset scientia visionis importune illi adungeretur scientia simplicis Intelligentiæ tanquam sequens; bene tamen præcedere potest; ita & in præsentia. Denique dici posset, quod re quidem sint illæ scientiæ simul in Deo, ratione autem sequuntur, de qua sequela ita discurrendum est, quasi in re non essent secum, quod in multis aliis contingit.

Plura de scientia hac infra solventur. Aliqua etiam dicta sunt in Logicis. Vide hanc materiam concernentia de Gratia D. 5. q. 3. d. 2.

QVÆSTIO II.

De aliquibus Conditionatis in particulari.

Agemus inprimis de Conditionatis disparatis; deinde conditionatis Actibus voluntatis Div. quos haberet Deus in alia rerum Serie.

DIFFICULTAS I.

De Conditionatis Disparatis.

PRÆMITTO 1. *Esse hæc duo distincta, si hoc esset, illud etiam esset; & quando hoc esset, etiam illud esset:* quod distincta sint. Ratio est, quia unum inquit de tempore, nempe posterius, statque in coexistentia temporali præcise, illud autem prius, non stat præcise in coexistentia temporali, sed attendit ad alia, talisque est connectio, licet libera cum alio. Consequenter aliud est, esse cum alio temporaneè, & aliud, propter aliud: nam esse propter aliud, quamvis liberè operans, dicit causam; esse autem quando aliud est, nullo modo id importat.

PRÆMITTO 2. *Conditionata connexa atten-*

dere ad ly si esset, & ad ly propter illud esset, liberè concurrens, immo ex hoc ipso fundamento dicuntur connexa, distinctaque à disparatis; conditionata autem disparata, attendunt ad Quando aliud, & ad Cum aliud. Conditionatorum connexorum exemplum est. Si ingressus fuerit Petrus atrium, negabit, ubi hypothesis ingressus, dicit aliquam occasionem, connexionem cum negatione, potestque illud si explicari per quia; licet non explicetur per Ergo: quia non habet immutabilem & eandem ubique verificationem. Secundi autem exemplum est, si Turca dormit, Petrus convertetur.

PRÆMITTO 3. *Illud Quando aliud, interdum habet rationem Propter quod:* ut si Deus faciat decretum, si dormiat Turca, contritionem haberet Petrus, & tunc non quidem præcise ratione conditionis disparatæ, sed propter circumstantiam decreti, & ex accidenti illud: Quando, & Cum hoc, transibit in vim Propter quod, eritque jam propositio quæ transibit in connexionem, supponendo quod fiat decretum contemperatum libertati.

PRÆMITTO 4. *Ly Quando aliud, vel Cum aliud, cum habet rationem mere disparati, nullo scilicet interveniente decreto, adhuc duplicem potest habere sensum: inprimis copulativum, v. g. & Turca dormiet, & Petrus leget, & tunc alterutra parte non posita, falsa erit propositio; nam conjunctæ propositionis verificatio, utrumque membrum requirit. 2. Potest habere sensum non attendentem ad copulationem, sed præcise ad temporaneam disparatorum coexistentiam respiciendo. Et de his in præsentia, procedit quæstio. Affirmativam tuentur, Suar. Fons. & post illos Ruiz. d. 78. Arriaga, cum certis limitationibus d. 21. f. 7. Negat Vasquez hic d. 67. c. 3. & 4. Lessius, Arrubal, Albertinus, probabiliusque reputat Falsolus, q. 14. Num. 252.*

PRÆMITTO 5. *Ly: Quando aliud, vel: Cum aliud, potest apponi duplicis generis propositionibus: inprimis propositionibus, quæ sunt aliàs objectum scientiæ simplicis intelligentiæ, vel visionis, ut si dicas, si homo erit rationalis, bos erit rugibilis; Vel: Si Turca osecitabit, Petrus sitiet, & tunc de sigillatim acceptis propositionibus non est difficultas, cum prima noscatur per scientiam intelligentiæ, secunda per scientiam visionis. Si autem copulativim accipiantur propositiones, pendebit resolutio ex dicendis. Rursus dictæ particulæ possunt apponi propositionibus, quæ alias sunt objectum scientiæ mediæ v. g. Si Petrus vocatus fuerit vocatione A convertetur, & Paulus si vocatus fuerit vocatione B convertetur. Quod sigillatim acceptæ, sint objectum scientiæ conditionatæ; constat ex dictis supra; sed an sint objectum si simul sumantur, decidendum venit. His præmissis*

DICENDUM 1. *Propositiones Conditionis disparatæ certo nosci à Deo. Præter Auctores citatos*